

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

6 november 2000

BELEIDSBRIEF

Media

Beleidsprioriteiten 2000-2001

ingediend door de heer Dirk Van Mechelen,
Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media

INHOUD

Blz.

1. Inleiding	4
2. Het Vlaams medialandschap	5
2.1. Inleiding	5
2.1.1. Veranderingen in het radio- en televisielandchap	6
2.1.1.1. Radio	6
2.1.1.2. Televisie	7
2.1.1.3. Digitalisering van het medialandschap	8
2.1.2. Dagbladen en tijdschriften	8
2.2. Doelstelling van het beleid :	
Verder ontwikkelen en verfijnen van het kader voor een harmonieus en gediversi-	
ficeerd Vlaams medialandschap	9
2.2.1. De regionale televisieomroepen : versoepelen van het regelgevend kader	9
2.2.1.1. De erkende regionale televisieomroepen	9
2.2.1.2. Het regelgevend kader	10
2.2.1.2.1. Het advies van de Vlaamse Mediaraad	10
2.2.1.2.2. Aanpassing van het regelgevend kader en nieuwe initiatieven	10
2.2.2. De invoering van "telewinkeldomroepen"	12
2.2.3. De verdere ontwikkeling en liberalisering van het Vlaams radiolandschap	13
2.2.3.1. Een nieuw frequentieplan voor Vlaanderen	13
2.2.3.1.1. Het radiospectrum vertoont twee belangrijke karakteristieken	13
2.2.3.1.2. De Vlaamse regering is bevoegd voor het opstellen van een	
frequentieplan voor Vlaanderen	14
2.2.3.1.3. Met het oog op het verder ontwikkelen van het radioland-	
schap in Vlaanderen en het optimaliseren van de aanwending	
van het radiospectrum, zal in een volgende fase een frequen-	
tieplan worden opgesteld voor de FM-band 102.4 – 107.9	
MHz.	15
2.2.3.2. Een nieuw regelgevend kader	16
2.2.3.2.1. Het ontwerp van decreet tot invoering van landelijke particu-	
liere radio	16
2.2.3.2.2. Een nieuw Koninklijk Besluit tot vervanging van het Konink-	
lijk Besluit van 10 januari 1992 betreffende de klankradio –	
omroep in frequentiemodulatie in de band 87.5 – 108.0 MHz	
werd voorbereid	18
2.2.4. Het kabelaanbod in Vlaanderen	20
2.2.4.1. Bedreigingen en opportuniteiten	20
2.2.4.2. De Vlaamse regelgeving inzake "must-carry"	21
2.2.4.3. De evenementenregeling	23
2.2.5. De openbare omroep	24
2.2.5.1. Europese context	24
2.2.5.2. Kwaliteit in de media	24
2.2.5.3. Reclame-armere VRT	25
2.2.5.4. Een nieuwe beheersovereenkomst voor de openbare omroep	25
2.2.6. De deelname aan de stichting "BVN" ("Het beste van Vlaanderen en Neder-	
land")	27
2.2.7. Initiatieven tot ondersteuning van de journalistiek	27
2.2.7.1. Het "Fonds Pascal Decroos" voor bijzondere journalistiek	27
2.2.7.2. Het Internationaal Perscentrum en de opleiding van journalisten	28

2.2.8. Het toezicht op de regelgeving	28
2.2.8.1. Het Vlaams Commissariaat voor de Media	28
2.2.8.1.1. Samenstelling	28
2.2.8.1.2. Organisatie en werking	29
2.2.8.2. Vlaamse Geschillenraad voor Radio en Televisie	29
2.2.8.3. Vlaamse Kijk- en Luisterraad voor Radio en Televisie	30
2.2.8.4. Raad voor de Journalistiek	30
2.2.8.5. Het recht van antwoord	31
2.2.8.6. De "screening" van de mediaontwikkelingen : de opdracht van de Vlaamse Mediaraad	31
2.2.8.6.1. Samenstelling	31
2.2.8.6.2. Werking	32
2.2.8.6.3. "Screening" van de mediaontwikkelingen	32
2.2.8.7. Communicatiecampagne	32
3. Film in Vlaanderen	34
3.1. Inleiding	34
3.2. Doelstelling van het beleid :	
Doelmatiger ontwikkelen van de Vlaamse audiovisuele sector onder meer ter bevordering van de Vlaamse culturele identiteit en haar internationale uitstraling	34
3.2.1. Externe indicatoren	34
3.2.1.1. Europa	34
3.2.1.2. De ontstentenis van privé financiering	35
3.2.1.3. De rol van de openbare en private omroep	35
3.2.2. Autonoom filmfonds en de Filmmanager	35
4. Vlaanderen in de informatiemaatschappij	39
4.1. Inleiding	39
4.2. Doelstellingen van het beleid :	
Vlaanderen optimaal laten inspelen op de opportuniteiten van de informatiemaatschappij. Alle geleidingen van de Vlaamse maatschappij rechtmatige kansen geven om toegang te krijgen tot en deel te nemen aan een optimale informatiedoorstroming en -verstrekking	40
4.2.1. Digitale diversificatie van de geschrevenperssector	40
4.2.2. Digitaal Actieplan Vlaanderen	41
4.2.2.1. Rol en functie van de Vlaamse overheid in het Digitaal Actieplan Vlaanderen	42
4.2.2.2. Organisatorische invulling voor het Digitaal Actieplan Vlaanderen	42
4.2.2.3. Concrete acties in het kader van het Digitaal Actieplan Vlaanderen ...	43
4.2.3. De informatiemaatschappij voor iedereen toegankelijk maken	44
4.2.4. De convergentie van de sectoren informatica, telecommunicatie en omroep ...	45
Bijlagen	47

1. INLEIDING

Een beleidsbrief ‘media’ schrijven is geen sinecure.

De ontwikkelingen inzake media volgen elkaar ontzettend snel op. Technologische evoluties zorgen ervoor dat onze samenleving onophoudelijk transformeert en beweegt in de richting van een technologische leefomgeving. Meer en meer wordt gesproken van de ‘netwerkmaatschappij’, waarin de elektronische snelweg of het internet de maatschappij zowel cultureel als economisch determineert, en landsgrenzen doet vervagen. Globalisering neemt toe.

In een democratie, waar vrijheid van meningsuiting en persvrijheid hoog aangeschreven staan, zijn de media belangrijk. De Vlaamse regering stelt zich tot doel de vorming van een duale maatschappij te voorkomen.

Het objectief is de creatie van een dynamisch, innovatief en gediversifieerd Vlaams medialandschap, dat bijdraagt tot de ontwikkeling van de Vlaamse cultuur en identiteit.

‘Screening’ van de ontwikkelingen is permanent noodzakelijk, zodat bijstellingen van het beleid tijdig kunnen worden onderkend. De doelstellingen voor het mediabeleid moeten immers maximaal geënt worden op de nieuwe evoluties. De Vlaamse regering streeft ernaar dat de opportuniteiten die de informatiemaatschappij biedt, voor Vlaanderen maximaal worden aangewend, ook wat betreft de media.

Voorliggende beleidsbrief ‘Media’ pretendeert dan ook niet volledig te zijn wanneer de mediaontwikkelingen wereldwijd, in Europa en in Vlaanderen worden geschetst.

Deze beleidsbrief verschaft wel een overzicht van de doelstellingen van het mediabeleid, zoals die vervat werden in het regeerakkoord en in de beleidsnota Media.

Per doelstelling wordt aangegeven hoe reeds uitvoering werd gegeven aan de doelstellingen. Tevens wordt aangegeven welk initiatieven nog zullen worden genomen met het oog op de realisatie van de doelstellingen.

Om de leesbaarheid van het document te bevorderen werd de structuur van de beleidsnota niet volledig overgenomen. De beleidsbrief bestaat uit drie delen, waarin telkens de concrete doelstellingen worden toegelicht.

Het betreft de volgende doelstellingen:

1. Vlaanderen optimaal laten inspelen op de opportuniteiten van de informatiemaatschappij.
2. Alle geledingen van de Vlaamse maatschappij rechtmatige kansen geven om toegang te krijgen tot en deel te nemen aan een optimale informatiedoorstroming – en verstrekking.
3. Verder ontwikkelen en verfijnen van het kader voor een harmonieus en gediversifieerd Vlaams medialandschap.
4. Doelmatiger ontwikkelen van de Vlaamse audiovisuele sector o.m. ter bevordering van de Vlaamse culturele identiteit en haar internationale uitstraling

2. HET VLAAMS MEDIALANDSCHAP

2.1. Inleiding

De nieuwe technologieën bieden tal van opportuniteiten, ook aan de media. Het is de taak van de overheid ervoor te zorgen dat deze opportuniteiten voor Vlaanderen maximaal kunnen worden aangewend. Hiertoe zal zij een modern, stabiel en transparant regelgevend kader scheppen waarbinnen zowel bestaande projecten voldoende ruimte en zuurstof krijgen om zich verder te ontwikkelen, als waar nieuwe en creatieve initiatieven tot ontplooiing kunnen komen met behulp van de nieuwe technologieën. De regelgeving werd daartoe reeds aangepast, of de noodzakelijke stappen voor verfijning van het kader werden reeds genomen.

Op dit ogenblik stellen we vast dat er door de ontwikkelingen op het vlak van de digitale technologie en de nieuwe media a.h.w. een ‘technologische omgeving’ ontstaat. Meer en meer is de samenleving verweven met de technologie. De technologie wordt een ‘cultureel gegeven’.

Het is aan de overheid om bij de ontwikkeling van deze technologische omgeving, zorg te besteden aan het garanderen en stimuleren van een hoogwaardig en pluriform aanbod van informatie, voor allen toegankelijk en betaalbaar. Dit is en blijft nog altijd één van de premissen bij een parlementaire democratie. De zorg voor de pluriformiteit van het informatieaanbod blijft nu evenwel niet langer beperkt tot de dagbladen, tot de radio en de televisie,... maar zal zich ook uitstrekken tot de nieuwe media, tot het internet,...

Tegelijk met de toenemende technologische ontwikkelingen, tekenen zich immers belangrijke en vaak grensoverschrijdende, economische trends af.

De economische belangen geraken meer en meer vervlochten. De mediasector wordt geconfronteerd met belangrijke concentratieontwikkelingen, die zich zowel horizontaal kunnen aftekenen of binnen één mediumtype, als verticaal en die dus de verschillende fases in het productie – en distributieproces omvatten, binnen één of meerdere mediatypes.

Enkele markante voorbeelden van het afgelopen jaar waren de acties enerzijds van de Spaanse telecommunicatiegigant ‘Telefonica’, die een bod uitbracht op het Nederlandse ‘Endemol’, een programmaproducent, en anderzijds de bieding van kabelexploitant ‘UPC’ op ‘SBS’, een commercieel omroepbedrijf. En in Vlaanderen kon ‘Callahan Associates’ een meerderheidsaandeel verwerven in ‘Telenet’.

Niemand twijfelt eraan dat de aanpassing van de regelgeving aan de voortdurend veranderende en sterk concurrentiegevoelige Europese (media)omgeving - waarbinnen de landsgrenzen steeds meer en meer vervagen - én aan de nieuwste technologische ontwikkelingen, noodzakelijk zal zijn. Deze processen zijn zelfs zozeer dynamisch en complex dat het beleid zich voortdurend zal moeten aanpassen.

2.1.1 Veranderingen in het radio – en televisielandschap

Het Vlaamse omroeplandschap kende het afgelopen jaar een bijzondere dynamiek.

2.1.1.1. Radio

Een eerste vaststelling met betrekking tot het radiolandschap in Vlaanderen is dat er een sterke openbare omroep bestaat met vijf radionetten. De VRT kon in de tweede helft van 1999 rekenen op 83% van de luisteraars. Volgens de rapportering van de VRT over de activiteiten van 1999 bedraagt het dagbereik in 1999 gemiddeld 63,5%.

Radio is een populair medium dat een grote aantrekkingskracht uitoefent op de adverteerders. De reclamebestedingen voor radio bewijzen een en ander: tijdens de eerste helft van dit jaar werd 1,9 miljard frank gespendeerd aan radioreclame in Vlaanderen. Dit betekent een stijging van 15% tegenover dezelfde periode van vorig jaar¹.

Zoals aangekondigd in het regeerakkoord werden intussen de noodzakelijke stappen ondernomen om de komst van landelijke particuliere radio in Vlaanderen voor te bereiden. Het regelgevend kader werd reeds uitgewerkt. Het Vlaams Parlement kan zich in plenaire vergadering over het ontwerp van decreet kortelings uitspreken.

Begin volgend jaar zal het onze taak zijn het luik regionale radio aan te vatten en zal tevens moeten worden nagedacht over de rol en functie van de lokale radio's in Vlaanderen. De huidige erkenningen van de lokale radio's verstrijken immers op 31 december 2001.

Het is de bedoeling van de Vlaamse regering om te komen tot een regelgevend kader waarin landelijke, regionale en lokale radio in Vlaanderen zich verder kan ontwikkelen. Eén van de uitgangspunten daarbij is een voldoende zendcomfort en luistercomfort garanderen aan het medium. Intussen wordt de frequentieplanning van de FM-band daartoe bestudeerd en nagegaan welke optimaliseringen en herschikkingen mogelijk zijn.

Ter ondersteuning van het beleid bij al deze acties heeft de administratie begin 2000 een onderzoek uitgevoerd naar de verwachtingen van de huidige actoren binnen het particuliere radiolandschap. Dit onderzoek werd uitgevoerd bij de bestaande particuliere radio's die niet behoren tot een keten, alsook bij vertegenwoordigers van ketens. Parallel volgt de administratie de verdere evoluties op, vooral wat betreft de bestaande samenwerkingsverbanden. Momenteel opereert nog slechts vijfendertig procent van de erkende particuliere radio's in Vlaanderen onafhankelijk. Vijfenzestig procent van de radio's opereert momenteel in een samenwerkingsverband. De voornaamste netwerken zijn Radio Contact, Family Radio, TOP Radio en Radio Mango.

Het particuliere radiolandschap dat nu nog bestaat uit 311 erkende lokale radio's zal finaal per 1 januari 2002 worden gewijzigd.

Naast de VRT - radio's zullen dan zowel landelijke particuliere radio's, als regionale en lokale radio's een meer evenwichtig Vlaams radiolandschap vormen.

Via de kabel zijn ook nog drie particuliere kabelradio-omroepen operationeel m.n. 'Roxy', 'Magdalena' en '4FM'. 'Flandria' en 'BOB' staakten hun uitzendingen eind maart 2000.

¹ Bron: Media Mark

Wat digitale radio betreft wordt op internationaal vlak gestreefd naar een maximalisering van de uitzendmogelijkheden opdat zowel de particuliere als de openbare radio evenwichtige kansen kunnen bekomen op het vlak van de digitale uitzendmogelijkheden. Voorlopig is het evenwel nog wachten op de markt. Betaalbare DAB-ontvangers zijn op dit ogenblik nog een droom.

Vanuit een streven naar het maximaliseren van de uitzendmogelijkheden, wordt volop gezocht naar nieuwe technieken. Maar ook in het afgelopen jaar kenden we op dit vlak nog niet dé grote doorbraak. De nieuwe technieken, zoals het *“single frequency network”* (SFN) bijvoorbeeld, waarbij slechts één frequentie wordt gebruikt voor de uitbouw van een netwerk, blijken op dit ogenblik nog onvoldoende verfijnd en gekend.

In ieder geval moeten de mogelijkheden van de nieuwste technieken voor het beheer van het radiospectrum worden onderzocht en opgevolgd. Op termijn moet het mogelijk zijn om te komen tot een optimale aanwending van het radiospectrum.

2.1.1.2. Televisie

Het Vlaamse particuliere televisielandschap wordt gekenmerkt door een groeiende diversiteit. Na de komst in 1989 van de eerste commerciële televisie – omroep ‘VTM’ in Vlaanderen, kwamen er intussen nog meer spelers op de televisiemarkt bij. Deze dynamiek die door het medialandschap ging de afgelopen tien jaar, zorgde op zijn beurt voor een forse ontwikkeling van de audiovisuele industrie.

Tot voor kort konden we de volgende Vlaamse omroepprogramma’s bekijken op het scherm: ‘TV1’, ‘Ketnet/Canvas’, ‘VTM’, ‘Kanaal2’, ‘Kanaal Z’, ‘TMF’ en ‘Event TV / Liberty TV’. Sinds afgelopen zomer wordt nu ook het omroepprogramma ‘Vitaya’ doorgegeven via de Vlaamse kabel. Hier kan nog het omroepprogramma van ‘VT4’ aan toegevoegd worden, momenteel opererend met een Britse licentie.

Voor een goed begrip is het nuttig even in herinnering te brengen dat aan de ‘n.v. Event TV’ een erkenning werd uitgereikt per 4 december 1998 als particuliere televisieomroep die zich richt tot de gehele Vlaamse Gemeenschap. Met een brief van 4 oktober 1999 deelde de ‘n.v. Event TV Vlaanderen’ aan het Vlaams Commissariaat voor de Media de wijziging van haar aandeelhouderschap mee met de intrede van ‘Liberty Networks’.

Naast de Vlaams Mediamaatschappij (VMM) met de omroepprogramma's ‘VTM’ en ‘Kanaal 2’ worden de omroepprogramma's ‘Event TV’, ‘Vitaya’ en ‘Kanaal Z’ (allen erkende particuliere omroepen die zich richten tot de gehele Vlaamse Gemeenschap) doorgegeven via de kabel, evenals de betaalomroepprogramma's van ‘Canal+’ (analoog, digitaal en nu zelfs interactief) en een boeket van omroepprogramma's.

Voor 2001 worden de omroepprogramma's van ‘TV2000’ (de n.v. Mediacom werd erkend door het Vlaams Commissariaat voor de Media op 30 juni 2000 als particuliere omroep die zich richt tot de gehele Vlaamse Gemeenschap) en ‘JIM TV’ (het derde omroepprogramma van de VMM, waarvoor de aanvraag bij het Vlaams Commissariaat voor de Media reeds is ingediend) aangekondigd. Het is nog niet duidelijk wanneer ‘TV2000’ van start zal gaan.

Tenslotte opereren in de Vlaamse Gemeenschap ook de tien erkende regionale televisieomroepen die volgens de recentste CIM - cijfers kijkcijfers halen variërend van 47.000 tot 247.300 kijkers.

Bijkomende particuliere initiatieven zullen ongetwijfeld verschuivingen doen ontstaan in de Vlaamse reclamemarkt. In 1999 kende de reclamemarkt nog een bijzondere groei, waarvan het grootste deel (meer dan 40 %) naar de televisiereclame ging ².

De concurrentie om de kijkcijfers zal er dan ook in de komende jaren niet minder om worden. Algemeen wordt verwacht dat de strijd om de kijkcijfers zelfs nog zal toenemen. De versnippering van het landschap zal hierin een rol spelen, alsook de digitalisering.

2.1.1.3. Digitalisering van het medialandschap

Zoals reeds kort aangehaald, kan worden vastgesteld dat de technologische ontwikkelingen in het televisielandschap niet stilstaan. Deze evolutie zal zich de eerstkomende jaren nog sterker doorzetten. Een belangrijk element evenwel bij de grootschalige invoering van de digitalisering is uiteraard de standaardisering van de ontvangstapparatuur.

Belangrijke voordelen die de digitalisering biedt, zijn bvb. de mogelijkheid om meer kanalen te bundelen, storingen te vermijden, het aanbieden van interactieve diensten, zoals snelle internettoegang, video – op – aanvraag, elektronische handel... Digitalisering maakt het de kijker mogelijk om de programmatie volgens zijn of haar eigen voorkeur samen te stellen.

Deze digitale toekomst kondigt zich vandaag reeds aan!

In Duitsland heeft ‘Bertelsmann’ bijvoorbeeld al in acht steden een initiatief gelanceerd waarbij de kijker volgens eigen voorkeur zijn programma ‘op maat’ kan samenstellen.

En ook in Engeland heeft men reeds ervaring met de invoering van digitale televisie: via een gewone dakantenne en met een digitale televisieontvanger kan de kijker nu beschikken over een veel groter aanbod aan zenders (en diensten) dan voorheen.

Het spreekt voor zich dat deze digitale (r)evolutie niet mag en kan voorbijgaan aan de Vlaamse mediabedrijven, ook niet aan de openbare omroep. De vraag die zich in deze context stelt - en dit trouwens niet alleen in Vlaanderen, maar in heel wat Europese landen waar de openbare zenders zich voor een dilemma geplaatst zien - is welke rol de openbare omroep in deze digitale toekomst precies kan spelen en hoe zij zich zal positioneren in deze veranderende (leef –en werk)omgeving, in deze technologische omgeving of cultuur. Hier wordt verder in dit document nog op ingegaan.

2.1.2. Dagbladen en tijdschriften

Volgens de laatste CIM-cijfers over de periode april 1999 tot mei 2000 lazen gemiddeld 2,74 miljoen mensen de Nederlandstalige kranten in België. Vooral de kwaliteitskranten gaan er volgens deze meting op vooruit, terwijl de meeste andere kranten min of meer status quo blijven.

Het voorbije jaar was echter niet onbelangrijk voor de dagbladen - en tijdschriftenmarkt. Het waren soms zelfs uiterst bewogen dagen...

² Bron: Media Mark

Nieuwe titels zoals het maandblad ‘Grande’ bijvoorbeeld werden op de markt gelanceerd, of aangekondigd. In het voorjaar 2000 verscheen het nieuwe mannenblad op de Vlaamse markt, ‘Ché’, een uitgave van De Vrije Pers. Korte tijd later kwam er zelfs een tweede mannenblad bij voor de Vlaamse lezer, ‘Menzo’ van uitgeverij Mediaxis. En ook het productiehuis ‘Woestijnvis’ haalde de pers toen het aankondigde dat het aan een weekblad denkt.

Een en ander ging ondertussen gepaard met een aantal verschuivingen in de uitgeverijwereld: de ‘Vum’ (Vlaams Uitgeversmaatschappij) nam een minderheidsparticipatie in ‘Woestijnvis’ en investeringsmaatschappij ‘De Beukelaar’ nam ruim 70 procent van de aandelen over van uitgeverij ‘De Vrije Pers’.

De trend van diversificatie en participatie in verschillende media zet zich door.

Tot slot van dit kort overzicht kan nog één van de meest recente initiatieven worden vermeld: sinds enkele weken wordt de gratis (trein)krant ‘Metro’ van de ‘Regionale Uitgeversgroep’ verspreid.

2.2. Doelstelling van het beleid:

Verder ontwikkelen en verfijnen van het kader voor een harmonieus en gediversifieerd Vlaams medialandschap.

2.2.1. De regionale televisieomroepen: versoepelen van het regelgevend kader

2.2.1.1. De erkende regionale televisieomroepen

Volgens de Vlaamse decreten betreffende de radio – omroep en de televisie, gecoördineerd op 10 januari 1995, kan Vlaanderen maximaal 11 regionale televisieomroepen erkennen, evenwichtig gespreid over de provincies.

Het Vlaams Commissariaat voor de Media heeft zich dit jaar uitgesproken over de verlenging van de erkenningen van de regionale televisieomroepen. Artikel 55 § 1 bepaalt dat het Vlaams Commissariaat voor de Media, indien het de erkenning van de regionale omroep, niet wil verlengen, ten laatste een jaar voor het verstrijken van de erkenningstermijn de regionale omroep daarvan in kennis moet stellen.

De erkenningen van de regionale televisieomroepen ATV, AVS, ROB-TV en WTV-Zuid. werden verlengd. Deze erkenningen verstrijken op 7 januari 2001.

Het Vlaams Commissariaat voor de Media heeft aan de betreffende omroepen bevestigd dat geen melding werd gemaakt van een eventuele intrekking van hun erkenning, zoals bedoeld bij artikel 55 van de Vlaamse decreten betreffende radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995.

Naast de hoger vermelde omroepen, zijn de volgende regionale televisieomroepen erkend: Focus, RTV, TVL, TV-Brussel, en ADS – Kanaal (wiens erkenningen verstrijken op 15 juni 2002) en Ring TV (wiens erkenning verstrijkt op 14 juli 2003).

2.2.1.2. Het regelgevend kader

2.2.1.2.1. Het advies van de Vlaamse Mediaraad

Zoals aangegeven in de beleidsnota Media, werd in het afgelopen jaar het advies gevraagd van de Vlaamse Mediaraad betreffende een evaluatie en eventuele bijsturing van de Vlaamse decreten inzake de regionale televisieomroepen.

De Vlaamse Mediaraad heeft het regelgevend kader inzake de regionale televisie, zoals vervat in de gecoördineerde mediadecreten, geëvalueerd. Zij bracht haar advies uit op 24 januari 2000 (advies nummer 2000/001).

De Vlaamse Mediaraad stelt in haar advies dat zij voorstander is van het behoud van de huidige decreettekst met betrekking tot de opdracht van de regionale omroepen, namelijk het bezorgen van regionale informatie met de bedoeling binnen het toegewezen zendgebied de communicatie te bevorderen onder de bevolking, en bij te dragen tot de sociale, culturele en economische ontwikkeling van de regio.

Verder sprak de Vlaamse Mediaraad zich uit over de volgende grote principes:

- de handhaving van het huidig juridisch statuut, met name de vereniging zonder winstoogmerk;
- het optrekken van het aantal zenduren van de regionale omroepen, m.a.w. het opheffen van het plafond van 300 uitzenduren per jaar;
- een versoepeling van de reclamemogelijkheden in de zin dat de 20% - regel qua reclamebesteding niet wordt toegepast wanneer het gaat om boodschappen van algemeen nut;
- de Vlaamse Mediaraad stelt in haar advies dat zij voorstander is van een gemeente financiering. De overheidsfinanciering kan ofwel rechtstreeks (via subsidies) ofwel onrechtstreeks (bijvoorbeeld via overheidscommunicatie) gebeuren;
- het behoud van de exclusiviteit in het zendgebied;
- de onafhankelijkheid van de redacties;
- de mogelijkheid van redactionele samenwerking tussen de regionale omroepen, zonder dat dit tot de vorming van netwerken mag leiden;
- het behoud van de huidige indeling van de zendgebieden.

2.2.1.2.2. Aanpassing van het regelgevend kader en nieuwe initiatieven

Op basis van dit advies van de Vlaamse Mediaraad, het regeerakkoord en de beleidsnota Media zal nog dit jaar de regelgeving worden aangepast met betrekking tot het zendschema en de versoepeling van de reclamemogelijkheden, conform het advies van de Vlaamse Mediaraad.

Het huidig decreet met betrekking tot regionale televisie voorziet immers in een aantal bepalingen die onder meer de bescherming van de nationale omroepen tot doel hadden. In de praktijk blijken deze bepalingen eigenlijk onnodig en belemmeren deze de werking van het medium.

De volgende voorstellen beogen om in een eerste fase de werking van de regionale televisieomroepen op korte termijn te vergemakkelijken:

- het plafond van 300 zenduren per jaar wordt opgeheven;
- ‘boodschappen van algemeen nut’ of overheidscommunicatie zal niet meer onder reclame vallen zoals bepaald in het artikel 82 § 7 van de gecoördineerde mediadecreten;
- reclame mag voortaan niet meer bedragen dan 15% van de jaarlijkse zendtijd i.p.v. de dagelijkse zendtijd, met een maximum van 600 uur.

Een voorstel van decreet dat een aantal aanpassingen doorvoert zal nog voor het jaareinde kunnen worden gestemd in het Vlaams Parlement zodat de regionale televisieomroepen als een volwaardig medium kunnen opereren.

De Vlaamse Mediaraad stelt in haar advies terecht dat de regionale omroepen hun taakstelling, zoals geformuleerd in het decreet maximaal moeten eerbiedigen, ook wanneer zij een onbeperkt aantal uren zullen uitzenden. Het is evident dat de regionale omroepen de opdracht hebben regionale informatie te brengen. De kijkcijfers van de regionale omroepen illustreren trouwens dat dit medium, met haar specifieke opdracht, het bij de kijker bijzonder goed doet en als een vast waarde wordt ervaren door de televisiekijker. Onze aandacht moet dan ook blijven uitgaan naar een maximale invulling van die opdracht.

Het is de taak van het Vlaams Commissariaat voor Media er nauw op toe te zien dat de regionale televisieomroepen zich aan hun decretale opdracht houden.

Naast deze eerste aanpassingen, kunnen de volgende bedenkingen meegegeven worden.

Artikel 52, § 3 laat samenwerking tussen regionale omroepen onderling, of met andere televisieomroepen toe. Deze samenwerking mag evenwel niet leiden tot koppeling of gestructureerde eenvormigheid op het vlak van de reclame, de financiering, of de programma-aanmaak, tenzij de regionale omroepen gevestigd zijn in eenzelfde provincie.

Samenwerking tussen de omroepen moet inderdaad mogelijk zijn, maar mag de regionale omroepopdracht niet ondermijnen. Rekening houdend met deze randvoorwaarde ben ik bereid het decreet tevens op een aantal punten, die momenteel als belemmerend worden ervaren met betrekking tot de samenwerking tussen de regionale omroepen, eventueel aan te passen.

Wat de financiering betreft, blijft de Vlaamse regering bij haar standpunt dat zij geen voorstander is van rechtstreekse subsidiëring van de regionale televisieomroepen.

De Vlaamse regering is zich evenwel bewust van de huidige (precaire) financiële situatie van de regionale omroepen. De reclame – inkomsten van de regionale televisieomroepen dalen en vershraling van het aanbod dreigt. Alternatieve financieringsvormen zullen daarom worden gezocht en gestimuleerd, zodat regionale televisie een leefbaar en aantrekkelijk medium blijft, dat op een kwalitatieve manier haar opdracht vervult.

Er zal bij de Vlaamse regering op aangedrongen worden om de overheidscommunicatie via de regionale omroepen actief te stimuleren, elke minister voor wat betreft zijn of haar beleidsdomein. Zo kan er bijvoorbeeld een “convenant” worden gesloten binnen de Vlaamse regering inzake het maximaal inschakelen van de regionale televisieomroepen bij de Vlaamse overheidscommunicatie. Op die manier kunnen de regionale televisieomroepen maximaal worden ingeschakeld bij campagnes zoals de “Wetenschapsweek”, of het “Actieplan Wetenschapsinformatie”. Een andere mogelijkheid is dat wordt gezocht naar de mogelijkheid van het sluiten van een protocol zoals met de ‘geschrevenperssector’ werd gesloten, zodat ook

de digitale diversificatie niet aan hen voorbijgaat. De oprukkende digitalisering zal immers in de komende jaren één van de grootste bedreigingen zijn voor het medium.

Zoals reeds voorheen aangehaald stelt de Vlaamse Mediaraad in haar advies dat zij *“pleit voor het behoud van de exclusiviteit in het zendgebied”*, en voegt eraan toe dat de economische leefbaarheid van de omroepen, en het wankel evenwicht dat momenteel bestaat, in gevaar zou worden gebracht wanneer de exclusiviteit wordt doorbroken. Anderzijds stelt zij de vraag om overlappings van zendgebieden toe te staan en blijkt dat zij voorstander is van een wetenschappelijke, onafhankelijke studie naar de economische leefbaarheid van de regionale omroepen en naar de wenselijkheid van samenwerkingsverbanden.

Het is inderdaad nuttig dergelijk onderzoek, met duidelijk geformuleerde uitgangspunten, te laten verrichten en hierover een grondig debat te voeren in het Vlaams Parlement.

2.2.2. De invoering van ‘telewinkeldomroepen’

In tegenstelling tot de Europese Richtlijn “Televisie Zonder Grenzen” van 3 oktober 1989 (Publicatieblad 17 oktober 1989), zoals gewijzigd, bepaalt de Vlaamse mediaregelgeving op dit ogenblik niets in verband met televisieomroepen die enkel telewinkelen uitzenden.

Artikel 39 van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995, bepaalt dat onder bepaalde voorwaarden particuliere televisieomroepen kunnen worden erkend door het Vlaams Commissariaat voor de Media.

Het betreft de volgende categorieën van televisie-omroepen:

- omroepen die zich richten tot de gehele Vlaamse Gemeenschap;
- omroepen die zich richten tot de Gemeenschap in een regionaal zendgebied (regionale omroepen);
- omroepen die zich richten tot de gehele Vlaamse Gemeenschap, met een omroepprogramma bedoeld voor een specifieke doelgroep of opgebouwd rond één thema (doelgroep – en thema-omroepen);
- betaalomroepen;
- omroepen die zich met andere soorten van diensten richten tot het publiek of een deel ervan (televisiediensten).

Overeenkomstig de Vlaamse mediadecreten is telewinkelen enkel mogelijk onder de vorm van maximaal acht blokken met een totale duur van maximaal drie uur per dag.

Om reden van coherentie met de Europese reglementering kan eraan worden gedacht om een nieuwe categorie van televisieomroepen in de Vlaamse decreetgeving in te voeren, nl. “telewinkeldomroepen”. Deze omroepen kunnen enkel telewinkelen uitzenden.

In het huidig medialandschap, tegenwoordig gekenmerkt door een buitengewone dynamiek, is het immers niet denkbeeldig dat de kabelmaatschappijen dergelijke programma’s die enkel telewinkelen uitzenden, vanuit het buitenland aangeboden krijgen en de doorgifte ervan niet zullen weigeren.

In die context zou Vlaanderen deze kanalen op het scherm krijgen, zonder evenwel enig voordeel te kunnen genieten van de opportuniteiten die deze bedrijven voor Vlaanderen kunnen bieden.

Tevens wil ik erop wijzen dat het Vlaams Commissariaat voor de Media in haar “*Jaarverslag 1999*” n.a.v. haar initiatieven op het vlak van het gebruik van de kabelkrant en van telewinkelen, stelt dat “*de invulling die de televisieomroepen in de praktijk aan dit begrip geven niet overeenstemt met hetgeen de decreetgever voor ogen had bij het opstellen van het decreet. Bovendien worden de begrippen reclame, telewinkelen, product placement vaak ten onrechte door mekaar gebruikt.*” (Vlaams Commissariaat voor de Media, “Jaarverslag 1999”, bladzijde 33). Het Vlaams Commissariaat voor de Media gaat verderop in haar jaarverslag nog in op de vraag of het begrip “*beeldkrant*” niet aan decretale verduidelijking of definiëring toe is.

De vraag om de regelgeving aan te passen en te verduidelijken o.m. op het vlak van reclame en telewinkelen, is terecht. Tevens dient de wenselijkheid van de invoering van een aparte categorie van “*telewinkelomroepen*” in de Vlaamse decreetgeving nog dit jaar met het Vlaams Parlement besproken te worden. Zoals immers reeds eerder werd aangegeven is het belangrijk dat aan particuliere initiatieven in Vlaanderen voldoende ruimte en zuurstof kan worden gegeven om zich te ontplooiën binnen een steeds groter wordende Europese (media)markt.

2.2.3. De verdere ontwikkeling en liberalisering van het Vlaams radiolandschap

2.2.3.1. Een nieuw frequentieplan voor Vlaanderen

2.2.3.1.1. Het radiospectrum vertoont twee belangrijke karakteristieken.

Een eerste kenmerk is dat het radiospectrum vandaag nog steeds gekenmerkt wordt door een *relatieve* schaarste. Dit betekent dat slechts een aantal frequenties bruikbaar zijn. De technische mogelijkheden voor het uitzenden en ontvangen van radioprogramma's zijn momenteel immers nog steeds onderhevig aan technische en ‘natuurlijke’ beperkingen. Het uitzenden van radiosignalen wordt gedetermineerd door o.a. topografische en meteorologische factoren in het betrokken verzorgingsgebied, door het vermogen van de zender en de plaats in de frequentieband waar slechts een beperkte breedte beschikbaar is. Zo is de frequentieband 87,5 tot 107,9 Mhz bestemd voor FM-uitzendingen.

Een tweede karakteristiek is dat het radiospectrum, algemeen beschouwd als een “*res nullius*” of een goed dat aan niemand toebehoort, en onder het beheer van de overheid staat. De overheid heeft de taak een efficiënt beheer van het radiospectrum te waarborgen.

Internationale en nationale samenwerking zijn hier dé sleutelwoorden.

Voor een goed begrip is het daarom nuttig even aan te stippen dat de internationale regelgeving inzake het radiospectrum tot stand komt binnen de Internationale Telecommunicatie Unie (ITU, opgericht door de “*International Telecommunication Convention*” te Madrid van 9 december 1932). De ITU is thans een gespecialiseerd

agentschap van de Verenigde Naties. Binnen de ITU worden afspraken gemaakt inzake de internationale radioreglementen en andere technische aspecten.

In 1984 vond te Genève een internationale Planningsconferentie. Overeenkomstig dit “Akkoord van Genève” werd besloten om radiozenders met een hoog vermogen te groeperen in de laagste band, en zenders met een laag vermogen onder te brengen in een sub-band. Op grond van dit ‘low power agreement’ kreeg België, op haar eigen verzoek, de frequenties van 87,5 tot 102,1 MHz toegewezen voor de landelijke omroepen. De frequenties van 102,4 tot 107,9 MHz werden bestemd om de lokale radio’s te herbergen.

De nationale regelgeving komt verder in dit document nog aan bod.

2.2.3.1.2. De Vlaamse regering is bevoegd voor het opstellen van een frequentieplan voor Vlaanderen.

In uitvoering van het Vlaams regeerakkoord en zoals aangekondigd in de beleidsnota Media wordt ernaar gestreefd, rekening houdende met de technische imperatieven, landelijke particuliere radio onder te brengen in een specifiek gedeelte van de frequentieband nl. 87.5 - 102.4 MHz.

De eerste stap werd gezet in december 1999 toen aan het Nederlandse onderzoeksbureau ‘Nozema’ een onderzoeksopdracht naar een optimale frequentieaanduiding binnen de Vlaamse Gemeenschap in de band 87.5 - 102.4 MHz werd gegund. Het onderzoek beoogt een maximalisatie van de beschikbare frequentieruimte in Vlaanderen in deze band. Deze technische haalbaarheidsstudie zal aangeven of er ruimte is en hoeveel radio’s een vergunning kunnen krijgen.

De belangrijkste uitgangspunten voor dit onderzoek zijn:

- de bijkomende assignaties moeten coördineerbaar zijn met het buitenland, Belgocontrol en de Franse en Duitstalige Gemeenschap;
- het behoud en de bescherming van het zendcomfort van de 5 VRT-netten, BRF Brussegem en AFN Everberg;
- er wordt gezocht naar zoveel mogelijk coördineerbare frequenties met een vermogen van 1 KW of meer;
- bij het zoeken naar bruikbare frequenties wordt gepoogd twee netten te formeren die ten minste 70% van het Vlaamse grondgebied bedekken.

De eerste fase van dit onderzoek werd afgerond op 28 april 2000.

Er werden 67 frequenties gevonden, nl. 56 nieuwe en 11 bestaande die in min of meerdere mate werden gemodificeerd. Nozema stelde op basis van deze analyse voor twee netten te formeren respectievelijk bestaande 34 en 33 frequenties met een vermogen dat - enkele uitzonderingen niet te na gesproken - schommelt tussen 1 en 4 kWatt met bovendien meermaals sterke directiviteiten en hoofdzakelijk liggend tussen 87.6 MHz en 99.7 MHz.

De coördinatieprocedure is op vraag van de Vlaamse Gemeenschap op 2 mei jl. opgestart via het Belgisch Instituut voor Post – en Telecommunicatie (BIPT). De nieuwe of gemodificeerde frequenties zijn voor coördinatie doorgestuurd naar de VRT, RTBF, de Franse en Duitstalige Gemeenschap, Nederland, Frankrijk, Luxemburg, Duitsland, en het Verenigd Koninkrijk, alsook naar Belgocontrol, dit overeenkomstig het (voormelde) akkoord van Genève van 1984 en overeenkomstig de bepalingen van het Koninklijk Besluit van 10

januari 1992 betreffende de klankradio-omroep in frequentiemodulatie in de band 87.5 – 107.9 MHz. (cf. infra).

De coördinatieprocedure is volop bezig. Alle binnen – en buitenlandse resultaten van de coördinatie zijn nog niet ingezonden. Gelet op het feit dat zowel Nederland, de Duitstalige Gemeenschap als de Franse Gemeenschap tevens plannen ter coördinatie hebben aangeboden, kan worden verwacht dat een aantal technische aanpassingen zich zullen opdringen.

Inzonderheid met Nederland zal binnenkort een grondig en uitgebreid overleg plaatsvinden: in het nieuw Nederlands frequentieplan bevinden zich heel wat frequenties tussen 87.6 MHz en 100.0 MHz. Nederland is dan ook vragende partij wat betreft bilateraal overleg met België. Op dit ogenblik worden via het BIPT en in samenwerking met de Franse Gemeenschap, de nodige voorbereidingen reeds getroffen voor dit coördinatieoverleg met de Nederlandse Rijksdienst voor Radiocommunicatie ('RDR').

De uiteindelijk positief afgeronde coördinaties zullen worden opgenomen in een aangepast frequentieplan teneinde de landelijke particuliere radio-omroepen in Vlaanderen toe te laten.

2.2.3.1.3. Met het oog op het verder ontwikkelen van het radiolandschap in Vlaanderen en het optimaliseren van de aanwending van het radiospectrum, zal in een volgende fase een frequentieplan worden opgesteld voor de FM-band 102.4 – 107.9 MHz.

Indien landelijke particuliere radio, rekening houdende met de technische imperatieven, kan worden toegelaten in de FM-band 87.5 – 102.4 MHz, dan wordt de FM-band 102.2 – 104.8 MHz voorbehouden voor regionale particuliere radio. De lokale radio's zullen dan worden ondergebracht in de FM – band 104.9 – 107.9 MHz. Uitgangspunt hierbij zal een volledige of gedeeltelijke restauratie van de grootvermogensassignaties zijn.

Daar de erkenningen van de huidige lokale radio's verstrijken op 31 december 2001, zoals bepaald is in het decreet van 18 mei 1999 waarbij artikel 37 van de gecoördineerde mediadecreten werd gewijzigd, zal de hele operatie in principe afgerond zijn tegen het einde van 2001. Tegen die datum zal een nieuw frequentieplan voor landelijke, regionale en lokale particuliere radio's voorliggen.

Aansluitend op het initiatief van de Vlaamse Gemeenschap om haar frequentieplan aan te passen, werden ook door de Franse en Duitstalige Gemeenschap voorstellen ingediend tot modificatie van hun plannen. Een en ander leidde er in de voorbije maanden toe dat tussen de Gemeenschappen de frequentieproblematiek, zowel wat betreft de opmaak van de plannen, als de coördinatie ervan, uitvoerig aan bod kwam. Het overleg hieromtrent werd gevoelig geïntensifieerd. Ook de federaal bevoegde minister inzake telecommunicatie, tegelijk voogdijminister van het Belgisch Instituut voor Post – en Telecommunicatiediensten (BIPT), werd hierbij betrokken (cf. infra).

De besprekingen tussen de Gemeenschappen leidden tijdens de afgelopen zomer tot een aantal concrete afspraken (nadat het frequentiedebat gedurende jaren, meer bepaald sinds 1994, muurvast had gezeten) omtrent de wijze waarop de bestaande meningsverschillen tussen de Gemeenschappen in eerste instantie in de band 87.5 - 100.0 MHz kunnen worden aangepakt.

Om de frequentieplanning binnen België te optimaliseren beslisten de Vlaamse en Franse Gemeenschap een gemeenschappelijke studieopdracht uit te schrijven, en te laten uitvoeren door een externe operator. Deze studie zal worden verricht in functie van een maximale en evenwichtige benutting van de beschikbare frequentieruimte in de band 100.0 – 107.9 Mhz.. Concreet is het de bedoeling dat Vlaanderen in de band 102.2 - 104.0 MHz zal teruggaan naar grote vermogens, meer overeenkomstig het plan van Genève van 1984.

Bovenal zal dus gestreefd worden naar een evenwichtige verdeling van het radiospectrum. Hierbij zal tevens een werkbare oplossing worden uitgewerkt voor de grootvermogenzender van de RTBF te Doornik op 106.0 MHz, zodat Vlaanderen in die regio voldoende radio-uitzendingen kan verzorgen.

Op die manier wordt het voor Vlaanderen mogelijk grotere vermogens in dienst te stellen in de middenband van de FM – band en om daarnaast lokale initiatieven te behouden. Een herschikking van de frequenties dringt zich evenwel op. Voor een medium als radio is het zend – en luistercomfort essentieel.

Het is in ieder geval de bedoeling deze onderzoeksopdracht voor de FM – band 100.0 – 107.9 MHz. in de komende weken uit te schrijven en nog dit jaar toe te wijzen.

2.2.3.2. Een nieuw regelgevend kader

2.2.3.2.1. Het ontwerp van decreet tot invoering van landelijke particuliere radio

Naast het laten uitvoeren van de technische haalbaarheidsstudie naar de bijkomende frequentiemogelijkheden (cf. supra), werden in het afgelopen jaar belangrijke stappen gezet met betrekking tot een nieuw reglementair kader voor de landelijke particuliere radio's. Landelijke particuliere radio via de ether wordt voortaan mogelijk als een landelijk privaat alternatief voor de openbare omroep. In tegenstelling tot voorheen wordt niet meer uitgegaan van de complementariteit van de particuliere radio's met de openbare omroep. De beperkingen die de Vlaamse regelgeving momenteel oplegt aan de (meer) grootschalige initiatieven inzake particuliere radio via de ether worden weggenomen.

In haar vergadering van 28 april 2000 heeft de Vlaamse regering het voorontwerp van decreet houdende wijziging van sommige bepalingen van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995, betreffende de invoering van de landelijke radio - omroepen principieel goedgekeurd.

De SERV en de Vlaamse Mediaraad hebben respectievelijk op 10 mei 2000 en 12 mei 2000 advies uitgebracht over het voorontwerp van decreet. Overeenkomstig het decreet van 15 juli 1997 houdende instelling van het kindeffectrapport en de toetsing van het regeringsbeleid aan de naleving van de rechten van het kind, is het ontwerp van decreet vergezeld van een kindeffectrapport.

Op 19 mei 2000 heeft de Vlaamse regering het voorontwerp definitief goedgekeurd en mij gemachtigd om het advies van de Raad van State te vragen. Op 4 juli 2000 heeft de Raad van State een advies uitgebracht. Het ontwerp van decreet werd vervolgens aangepast aan de opmerkingen van de Raad van State.

De Vlaamse regering heeft na het zomerreces het ontwerp van decreet definitief goedgekeurd op 15 september jl. Het ontwerp van decreet inzake de invoering van de landelijke radio – omroepen werd inmiddels ingediend bij het Vlaams Parlement en kan kortelings worden gestemd in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement.

Intussen wordt reeds gewerkt aan de aanpassing van de besluiten van de Vlaamse regering van 14 juli 1998 houdende de vaststelling van de procedure van het Vlaams Commissariaat voor de Media en het besluit van 5 maart 1996 betreffende de toekenning van zendvergunningen aan de erkende lokale radio's.

Het ontwerp van decreet heeft tot doel het kader met betrekking tot de particuliere radio's te actualiseren en in lijn te brengen met wat reeds in de buurlanden bestaat .

In een afzonderlijk hoofdstuk, dat zal worden toegevoegd aan de gecoördineerde mediadecreten, wordt het decretaal kader gecreëerd waarin de landelijke particuliere radio zich kan ontwikkelen in Vlaanderen. Het ontwerp van decreet gaat ervan uit dat de landelijke radio-omroepen elk over een frequentiepakket beschikken waarmee ze zeventig procent van de Vlaamse bevolking kunnen bereiken.

De schaarste aan frequenties evenwel, zoals dit reeds hoger werd geschetst, heeft tot gevolg dat een selectie zal worden gemaakt bij de erkenning van de particuliere landelijke radio's. Deze selectie zal gebeuren op basis van objectieve en transparante criteria. Het is de bedoeling dat uiteindelijk een kwalitatief en divers radio – aanbod aan de luisteraar wordt aangeboden, zodat de luisteraar een reële keuzemogelijkheid heeft.

Als privaat alternatief voor de openbare initiatieven, zullen de radiozenders voor de Vlaams luisteraar een zekere meerwaarde in zich moeten dragen. De landelijke radio - omroepen hebben dan ook tot taak, zoals expliciet in het ontwerp van decreet wordt aangegeven, een verscheidenheid van programma's te brengen, inzonderheid inzake informatie en ontspanning.

De belangrijkste basisvoorwaarden om te worden erkend zijn de volgende :

- zij moeten opgericht worden in de vorm van een rechtspersoon;
- de rechtspersoon kan niet meer dan één landelijke radio-omroep exploiteren. Er mogen geen rechtstreekse of onrechtstreekse bindingen bestaan tussen de rechtspersonen die een landelijke radio-omroep exploiteren;
- zij moeten onafhankelijk zijn van een politieke partij;
- zij moeten in principe in het Nederlands uitzenden (uitzonderingen kunnen worden toegestaan);
- in de programma-inhoud wordt elke vorm van discriminatie geweerd;
- zij zenden minstens vier journaals per dag uit;
- journaals en informatieve programma's worden verzorgd door een eigen redactie die hoofdzakelijk bestaat uit erkende beroepsjournalisten;
- de uitgezonden informatie moet beantwoorden aan de gangbare normen inzake journalistieke deontologie met waarborgen voor onpartijdigheid en redactionele onafhankelijkheid zoals vastgelegd in een redactiestatuut. Voor de journaals is er een hoofdredacteur verantwoordelijk;
- in de programmaopbouw moet een Nederlandstalig muziekaanbod gegarandeerd worden.

In het ontwerp van decreet zijn tevens aanvullende kwalificatiecriteria bepaald die gekoppeld zijn aan een wegingscoëfficiënt. Deze aanvullende kwalificatiecriteria hebben betrekking op

de concrete invulling van het programma - aanbod en het zendschema, in het bijzonder de verscheidenheid in de programmering, de media-ervaring, het financieel plan en het businessplan, en de technische infrastructuur.

Tevens is het nuttig op te merken dat het ontwerp van decreet voorziet dat de landelijke radio-omroepen, zodra het mogelijk wordt, ook digitaal kunnen uitzenden. Digitale radio of T-DAB ('Terrestrial Digital Audio Broadcasting') is in Europa momenteel nog niet doorgebroken: enerzijds heeft dit te maken met het beperkte aanbod aan goedkope ontvangstapparatuur (n.v.d. de fabrikanten hebben op dit moment nog grote stocks aan gewone ontvangstapparatuur of klassieke radiotoestellen), anderzijds met het beperkte aanbod aan digitale radiostations. Nochtans biedt digitale radio een aantal belangrijke voordelen, zoals de veel betere geluidskwaliteit, de mogelijkheid om data door te sturen,... De toepassingsmogelijkheden dankzij de integratie van tekst, beeld en radio, zijn uitgebreid. Denk hierbij maar aan de beurs, verkeersinformatie, ... Door deze mogelijkheid te voorzien in het ontwerpdecreet, wil de Vlaamse regering de radiostations aanmoedigen om digitale uitzendingen te gaan verzorgen bij de lancering van digitale radio. In principe zal in 2001 in Nederland een internationale planningsconferentie doorgaan in het kader van de derde Europese dekking.

De eigenlijke erkennings – en vergunningsprocedure voor de landelijke radio – omroepen zal door het Vlaams Commissariaat voor de Media worden ingezet en gevoerd worden aan de hand van de goedgekeurde regelgeving en van de door de Vlaamse regering opgestelde en goedgekeurde frequentieplannen.

2.2.3.2.2. Een nieuw Koninklijk Besluit tot vervanging van het Koninklijk Besluit van 10 januari 1992 betreffende de klankradio-omroep in frequentiemodulatie in de band 87.5 - 108.0 MHz. werd voorbereid.

De regels inzake het beheer van het radiospectrum zijn opgenomen in de wet van 30 juli 1979 betreffende de radioberichtgeving en haar uitvoeringsbesluiten.

In het verleden bestond er een systeem van dubbele erkenning van radio - omroepen: de federale overheid leverde de *technische* vergunning aangaande een frequentie af; de Gemeenschappen de *culturele* erkenning. De arresten nr. 70/90 van 25 januari 1990 en nr. 1/91 van 7 februari 1991 van het Arbitragehof brachten hierin verandering: de gemeenschappen werden eveneens bevoegd geacht voor de technische aspecten van het frequentiebeleid.

Het arrest van het Arbitragehof van 1/91 van 7 februari 1991, stelt dat de federale overheid moet instaan "*voor de algemene politie van de radio – elektrische golven om de integratie van elk van de elektrische golven, in het geheel van die welke over het nationale grondgebied worden uitgezonden, mogelijk te maken en om wederzijdse storingen te vermijden.*"

In deze constellatie is de federale overheid enkel nog bevoegd voor de algemene politie van de radio-elektrische golven. Deze opdracht werd toebedeeld aan het BIPT.

Het Koninklijk Besluit van 10 januari 1992 betreffende klankradio-omroep in de frequentiemodulatie in de band 87,5 - 108 MHz geeft uiting aan die nieuwe bevoegdheidsverdeling tussen Gemeenschappen en federale overheid: het KB voorziet in een systeem van coördinatie en overleg tussen de Gemeenschappen voor wat betreft de opmaak en de coördinatie van de frequentieplannen.

Dit Koninklijk Besluit echter, waarin de coördinatieprocedure voor het wijzigen van bestaande frequentieplannen van de Gemeenschappen enerzijds en de technische controle van de private radio-omroepstations door het BIPT anderzijds worden vastgelegd, functioneert uiterst gebrekkig. De uitvoering ervan verloopt bijzonder moeizaam.

Zo vertolkt het BIPT bij een coördinatieprocedure enkel een rol van brievenbus. Bij betwisting tussen de Gemeenschappen omtrent de interpretatie van het Akkoord van Genève van 1984 konden opgestarte coördinatieprocedures in heel wat gevallen niet worden afgerond.

De Vlaamse Gemeenschap is van oordeel dat enkel vergunningen voor positief gecoördineerde frequenties kunnen worden uitgeschreven. De Franse Gemeenschap huldigt echter het standpunt van de primauteit van een Gemeenschap in het afleveren van vergunningen. De Vlaamse Gemeenschap kwam gedurende de voorbije jaren consequent in het verweer voor de Raad van State tegen opeenvolgende besluiten van de Franse Gemeenschapsregering om bepaalde particuliere radio - omroepen, maar ook aan de RTBF, frequenties toe te kennen in het kader van vergunningsprocedures. Die toekenning van vergunningen door de Franse Gemeenschapsregering gebeurde immers, ofwel zonder coördinatie, ofwel zonder gunstig gevolg of positief resultaat van de coördinatie. De Raad van State ondersteunde het Vlaamse standpunt en velde meerdere positieve arresten t.v.v. de Vlaamse Gemeenschap.

Wat het toezicht dan betreft, trad het BIPT enkel op tegen radio-omroepen die uitzenden zonder vergunning of ingeval van storingen aangemeld door de buitenlandse administraties en de Regie der Luchtwegen. Andere sanctioneringen werden overgelaten aan de Gemeenschappen. In de praktijk betekent dit dat niet wordt opgetreden. Een toestand waarin een hele reeks radio-omroepen werkt op basis van illegaal toegekende frequenties (i.e. zonder dat de coördinatieprocedure met gunstig gevolg werd afgerond), en zonder dat daartegen daadwerkelijk wordt opgetreden door de bevoegde Gemeenschap, creëert etherchaos.

Het behoeft geen betoog dat dergelijke toestand niet kon worden aangehouden.

Tegelijk met de op gang gebrachte besprekingen rond de nieuwe frequentieplanning en de gemeenschappelijke studie in de FM-band 100.0 – 107.9 MHz werd tijdens de afgelopen maanden overleg gepleegd met de federale minister van Telecommunicatie. Objectief van het overleg was om de voormelde pijnpunten in de coördinatieprocedure en in de uitoefening van het toezicht en de controle weg te werken. Een nieuw Koninklijk Besluit zal het bestaande KB van 10 januari 1992 vervangen.

Uitgangspunten van de regeling vervat in het nieuwe ontwerp van Koninklijk Besluit zijn:

1° een sluitende coördinatieprocedure waarbij elke aanvraag van een Gemeenschap tot wijziging van haar frequentieplan moet afgerond worden, binnen duidelijk bepaalde termijnen, met een beslissing van de minister van Telecommunicatie;

2° een strikte rol van het BIPT zowel bij de coördinatie van frequenties als bij de uitoefening van het toezicht;

3° concrete technische normen vastgelegd bij Koninklijk Besluit in overleg met de Gemeenschappen.

De besprekingen zijn volop bezig en het laat zich aanzien dat een nieuwe regelgeving zeer spoedig zal kunnen worden gefinaliseerd.

Met dit nieuwe Koninklijk Besluit kan een vernieuwde samenwerking met het BIPT en de Franse Gemeenschap worden gerealiseerd. Een efficiënt beheer van het radiospectrum met voldoende zendcomfort voor de radio's moet het resultaat zijn, zodat de verdere ontwikkeling van het radiolandschap kan doorgaan.

2.2.4. Het kabelaanbod in Vlaanderen

2.2.4.1. Bedreigingen en opportuniteiten

Voorheen is reeds aan bod gekomen hoe de nieuwe technieken buitengewone opportuniteiten en kansen bieden in het kader van de ontwikkeling van Vlaanderen in de informatiemaatschappij. Een en ander komt ook aan bod in de beleidsbrief "Economie".

De nieuwste technologische ontwikkelingen, de opmars van het internet en hun mediatoepassingen hebben ook hun impact hebben op de kabelsector.

De kabel, traditioneel een distributiekanaal voor radio en televisie, wordt geïntegreerd en getransformeerd tot een breedbandig netwerk dat voor een gamma van nieuwe diensten kan worden aangewend (of in sommige gevallen reeds aangewend wordt). Het kabelnet doet dienst of zal dienst doen voor het aanbieden van nieuwe diensten, zoals internetaansluiting via de kabel, telefonie via de kabel, elektronisch winkelen, ...

Op termijn zal de digitalisering van de infrastructuur de keuzevrijheid van de consument doen toenemen. De kijker zal zelf het programmapakket op 'eigen maat' kunnen samenstellen, of zal naar eigen keuze diensten kunnen afnemen.

Deze nieuwe mogelijkheden zorgen ervoor dat de kabel meer en meer een rol zal spelen, naast de 'klassieke' informatievoorziening via radio en televisie, in de economische ontwikkeling van Vlaanderen en in de ontwikkeling van Vlaanderen in de informatiemaatschappij.

Terwijl de kabel zijn positie inneemt in de elektronische snelweg, doet er zich tegelijk een merkwaardige evolutie voor in verband met de eerder 'traditionele' (kern)activiteiten van de kabel: de doorgifte van radio en televisie in het kader van de informatievoorziening van de burger.

Televisie is in onze samenleving een belangrijke bron van informatie voor een groot deel van de bevolking. Televisie verzorgt een cruciale rol in de informatievoorziening van de burger.

De discussie laait dan ook op wanneer bepaalde zenders van vandaag op morgen niet meer worden doorgegeven door de kabelmaatschappijen of wanneer zenders achter een decoder verdwijnen en geen deel meer uitmaken van het basispakket. Volgens de gecoördineerde mediadecreten zijn de kabelmaatschappijen verplicht om bepaalde omroepprogramma's door te geven (cf. infra). Voor het overige bepalen de kabelmaatschappijen zelf welke omroepprogramma's zij via de kabel nog zullen doorgeven.

Het is immers zo dat de kabel, als transportmiddel voor omroep, tot nog toe weinig concurrentie ondervindt van andere infrastructuur. Een en ander hangt o.m. samen met de

hoge kabelpenetratie in Vlaanderen en in België. De kabelpenetratie bedraagt in België 89%³.

Cruciale vraag is of digitale televisie via de ether ('DVB-T' of 'Digital Video Broadcasting – Terrestrial') op zeer korte termijn een alternatief zal zijn voor de kabelinfrastructuur wat betreft omroep. Uitzendingen via satelliet zijn soms reeds een alternatief voor de kabelinfrastructuur, doch in mindere mate.

De komst van alternatieve infrastructuren en de digitalisering van de infrastructuur kan op termijn immers tal van kansen bieden aan de consument, o.m. bij de samenstelling van de programmatie. Tevens kan de digitalisering van de infrastructuur voor meer capaciteit zorgen, waardoor de concurrentie op de kabel kan toenemen.

Niettegenstaande deze aantrekkelijke vooruitzichten, liggen er op de weg ernaar toe nog heel wat bedreigingen, met name op het vlak van de informatievoorziening.

Denk hierbij maar aan de tendens tot schaalvergroting en de concentratiebewegingen die zich in de mediasector voltrekt: kabelmaatschappijen beperken zich veelal niet meer tot het louter distribueren van programma's, maar zullen in de toekomst ook eigen programma's en diensten gaan produceren (cf. supra).

Vanuit mediapolitieke en cultuurpolitieke overwegingen moet de zorg van de overheid daarom uitgaan naar een pluriforme, toegankelijke en betaalbare informatievoorziening voor de burger.

Daartoe is de digitalisering van de infrastructuur noodzakelijk. Eveneens moet er worden gezocht naar mogelijke alternatieve infrastructuren voor de kabel, zodat een daadwerkelijke concurrentie tussen de infrastructuren mogelijk kan zijn. Aandacht dient daarbij ook uit te gaan naar de burger, die voldoende geïnformeerd moet worden over het bestaan van de nieuwe diensten en over de mogelijkheden die de digitalisering biedt.

Het accent van het beleid zal, in afwachting van alternatieve structuren, moeten liggen op de toegang tot de kabelinfrastructuur, waarin de Europese regelgeving ('*open network provision*') een rol zal spelen, en waarin het mededingingsrecht voldoende mogelijkheden zal moeten bieden om toegang tot het kabelnetwerk tegen redelijke voorwaarden mogelijk te maken.

2.2.4.2. De Vlaamse regelgeving inzake "must-carry"

Het huidig kabelaanbod bestaat uit een basispakket van ca. 28 televisieomroepen, waaronder ongeveer 13 televisieomroepen die een "must – carry" – statuut genieten en dus door de kabelmaatschappijen moeten worden doorgegeven. Zij nemen bijna de helft in van de huidige capaciteit.

Op 12 november 1999 heeft de Europese Commissie een met redenen omkleed advies betreffende de Vlaamse regelgeving inzake het "must-carry"-statuut, zoals vervat in artikel 112 van de gecoördineerde mediadecreten, uitgebracht.

³ Bron: OECD Communications Outlook (1999)

De Europese Commissie is in haar advies van oordeel dat deze regeling op het gebied van televisie beperkingen oplegt aan het fundamenteel beginsel van het vrij verrichten van diensten binnen de Europese Gemeenschap.

De Europese Commissie stelt verder in haar advies dat de doelstellingen van de regeling, zoals zij op dit ogenblik bestaat in Vlaanderen, van economische aard zijn. Overeenkomstig de rechtspraak van het Hof van Justitie in Luxemburg kunnen doelstellingen van economische aard, zo stelt de Commissie, geen redenen van openbare belang vormen en kunnen zij dan ook geen afwijkingen van het vrij verrichten van diensten rechtvaardigen. Zij besluit met de stelling dat de “must-carry” - regeling een discriminatie vormt op grond van de vestiging van de dienstverlener.

In het antwoord, namens de Vlaamse regering, werd gesteld dat het geheel van de regeling zoals zij is geconcipieerd, niet discriminerend werkt. Tevens zijn deze bepalingen vanuit het algemeen belang van een kleine cultuurgemeenschap, gerechtvaardigd en soms zelfs noodzakelijk zijn. De aandacht van de Europese Commissie werd in dit verband gevestigd op de specifieke moeilijkheden waarmee de Vlaamse omroepen te kampen hebben. Vlaamse omroepen slagen er soms niet in om hun programma's aan de Vlamingen, die in onze hoofdstad wonen, aan te bieden.

Niettemin is een wijziging van de huidige “must - carry” – regeling noodzakelijk. Er kan gewezen worden op de opmerkingen met betrekking tot het “must – carry” – statuut die het Vlaams Commissariaat voor de Media verwoordt in haar “Jaarverslag 1999”. Het Vlaams Commissariaat voor de Media stelt de vraag of heroverweging van de reglementering niet aangewezen zou zijn. Het Commissariaat verwijst uitdrukkelijk naar de artikelen 48, 49 en 112, §1, 2° van de gecoördineerde mediadecreten.

In ieder is een herziening van de regelgeving inzake “must – carry” in overleg met de Europese Commissie wenselijk.

In dit verband verwijs ik naar een voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake “de universele dienst en gebruikersrechten met betrekking tot elektronische communicatietechnieken en –diensten” waarin wordt voorgesteld dat lidstaten onder bepaalde voorwaarden “must-carry” - verplichtingen mogen opleggen.

“Must –carry” - verplichtingen kunnen evenwel slechts beperkt worden opgelegd. Dergelijke verplichtingen moeten noodzakelijk zijn om duidelijk omschreven doelstellingen van algemeen belang te realiseren, ze moeten evenredig, transparant en in de tijd beperkt zijn.

Rekening houdende met deze uitgangspunten kan een “must-carry” - regeling worden behouden. Uiteindelijk moet men een evenwicht tussen een betaalbaar en een gevarieerd basispakket bereiken, en ruimte voor de exploitatie van de infrastructuur.

Wat televisie betreft kan hierbij gedacht worden aan de omroepprogramma's van de openbare omroepen (VRT, Franse Gemeenschap, Nederland, mede op basis van reciprociteit); aan particuliere omroepprogramma's op grond van culturele criteria zoals bijvoorbeeld het uitzenden van journaals, duidingprogramma's, fictieprogramma's; aan de regionale omroepen wegens hun gemeenschapsopdracht en tenslotte aan nieuw erkende omroepprogramma's met een beperking in tijd om op die manier nieuwe initiatieven een kans te geven om zich te ontwikkelen en op de markt te komen.

2.2.4.3. De evenementenregeling

De Europese Richtlijn Televisie zonder Grenzen, van 3 oktober 1989 (Publicatieblad 17/10/1989) zoals gewijzigd, bepaalt in artikel 3bis dat *"iedere lidstaat in overeenstemming met het Gemeenschapsrecht maatregelen kan treffen om ervoor te zorgen dat onder zijn bevoegdheid vallende omroeporganisaties evenementen die door die lidstaat van aanzienlijk belang voor de samenleving worden geacht, niet op een exclusieve basis zodanig uitzenden dat een belangrijk deel van het publiek in die lidstaat dergelijke evenementen niet via rechtstreekse of uitgestelde verslaggeving op de kosteloze televisie kan volgen"*.

De betrokken lidstaat stelt in dat geval een lijst op van aangewezen nationale en niet-nationale evenementen die hij van aanzienlijk belang voor de samenleving acht.

Deze bepaling werd door Vlaamse decreetgever overgenomen in artikel 76 van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995 met het oog op de opstelling van een "lijst van evenementen van aanzienlijk belang voor de samenleving. Op deze lijst moeten evenementen worden opgenomen, die worden aanzien als evenementen van aanzienlijk belang voor de samenleving en die om die reden niet op exclusieve basis mogen worden uitgezonden zodat een belangrijk deel van het publiek in de Vlaamse gemeenschap die evenementen niet via rechtstreekse of uitgestelde verslaggeving op de kosteloze televisie kan volgen".

Een concrete lijst kon nog niet gefinaliseerd worden. Bijkomend overleg is noodzakelijk met de televisieomroepen en met de Europese Commissie. De Europese Commissie zal, na advies van het Contactcomité (dat in uitvoering van de Televisierichtlijn werd opgericht), de lijst uiteindelijk goedkeuren.

In Europa beschikken enkel Denemarken, Duitsland en Italië reeds over een goedgekeurde maar vrij restrictieve lijst. De lijst van het Verenigd Koninkrijk, die uitgebreider is en alle wedstrijden van het eindtoernooi van het Europees Kampioenschap voetbal en het Wereldkampioenschap voetbal in "open net" vooropstelt, wordt in de komende weken van kracht. In de meeste andere Europese Lidstaten is de discussie rond de inhoud van zulke lijst (maximalistisch of minimalistisch geconcipieerd) nog niet afgerond.

Ondertussen tekent zich echter een evolutie af waarbij de rechten die de omroepen moeten betalen om sportwedstrijden en / of sportmanifestaties uit te zenden, de pan uitswingen. Het wordt steeds moeilijker om belangrijke of grote sportevenementen zoals bvb. 'Olympische Spelen', en het 'Wereldkampioenschap voetbal' nog voor iedereen op televisie te krijgen.

Deze evolutie werd tijdens de voorbije weken nog eens extra bevestigd nu diverse Vlaamse kabelmaatschappijen de televisiezender 'Eurosport' (met een "may-carry" – statuut) definitief van de Vlaamse kabel haalden. Uiteraard hangt deze ganse discussie met betrekking tot de al dan niet doorgifte van deze omroepprogramma's, enerzijds samen met de rechten die moeten betaald worden voor de doorgifte van deze programma's via de kabel, en anderzijds met het aantal zenders die verplicht moeten worden doorgegeven o.w.v. het "must –carry" – statuut dat zij genieten, en waardoor de ruimte op de kabel uiteraard steeds knapper wordt.

In het licht van deze evolutie wordt het steeds moeilijker om een divers basisaanbod tegen een betaalbare prijs voor de consument op de kabel te houden. Op deze manier wordt sport stilaan een zaak van betaalzenders.

Mijn betrachting is dat de Vlaamse kijkers de belangrijkste evenementen verder via open net kunnen blijven volgen. Ik neem dan ook het initiatief om de besprekingen met de omroepen hieromtrent verder te voeren.

2.2.5. De openbare omroep

2.2.5.1. Europese context

De ministers van de Raad van Europa hebben op basis van het Belgisch rapport over de openbare omroepen in 1994 te Praag het belang en de noodzaak van onafhankelijke publieke omroepen beklemtoond.

De resolutie van Praag bevestigde de belangrijke rol van de openbare omroep in het belang van de sociale cohesie in de maatschappij, de rol als ontwikkelaar van pluralistische, innovatieve, gevarieerde en originele producties voor een breed publiek en voor minderheidsgroepen.

In de Preamble bij het Protocol van Amsterdam van 2 oktober 1997 wordt omtrent de rol van de openbare omroep gesteld dat deze rechtstreeks verbonden is met de democratische, sociale en culturele behoeften van de maatschappij en noodzakelijk is met het oog op het behoud van het pluralisme in de media.

Openbare omroepen hebben dus een specifieke rol of missie. De openbare omroep dient deze ook te vervullen in een multimediaomgeving, zoals we die vandaag kennen. Openbare omroepen hebben steeds een essentiële rol vervuld bij het ontwikkelen en toepassen van nieuwe technieken, en diversificatie. In de nieuwe mediaomgeving, nu gekenmerkt door een forse ontwikkeling, heeft de openbare omroep de opdracht een gediversifieerd programma-aanbod aan de kijker en luisteraar aan te bieden. De vraag om de aanwezigheid van de openbare omroep op het digitaal forum is meer dan ooit actueel.

De Raad van ministers van de Europese Unie gaf door het Protocol van Amsterdam aan de openbare omroepen een uitzondering op de strikte Europese regels inzake overheidssteun en concurrentie. Het Protocol was noodzakelijk om de overheidsfinanciering blijvend te verantwoorden. Het Protocol beklemtoont de autonomie van de lidstaten inzake.

Meer en meer echter wordt de hoogte van de overheidssteun en inzonderheid de combinatie met belangrijke middelen uit reclame door commerciële omroepen betwist. Om juridische procedures te vermijden gaan er daarom stemmen op om richtsnoeren vast te stellen waarbinnen de financiering van de openbare omroepen kan gebeuren. De Vlaamse Gemeenschap is waakzaam en wenst geenszins dat de verworvenheden van het protocol in vraag worden gesteld. De openbare omroep heeft immers een essentiële rol te vervullen in het kader van de culturele eigenheid.

2.2.5.2. Kwaliteit in de media

Hoe de kwaliteit in de media bevorderd kan worden, is een vraag die velen bezighoudt. Hierbij kan verwezen worden naar het voorstel van resolutie betreffende maatregelen ter

bevordering van de kwaliteit in de media en de hoorzittingen georganiseerd binnen de Commissie Cultuur, Media en Sport van het Vlaams Parlement. Ook de Vlaamse Mediaraad heeft zich op deze vraag toegelegd en heeft hieromtrent een werkgroep opgericht.

De VRT heeft zich aangesloten bij de expliciete vraag in de beleidsnota Media naar kwaliteit en wenst een prominente rol te spelen in dat debat. De VRT onderschrijft de behoefte aan een duidelijke omschrijving van het begrip en een definiëring van bijkomende evaluatiecriteria.

2.2.5.3. Reclame - armere VRT

Zoals aangegeven in het regeerakkoord wordt momenteel, in voorbereiding van een nieuwe beheersovereenkomst met de VRT, een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke gevolgen van het verminderen van de radioreclame op de VRT.

Hiervoor is reeds aangestipt dat de VRT momenteel een sterke positie op de luistermarkt heeft.

Het onderzoek zal duidelijk maken welke de gevolgen voor de reclamemarkt zouden zijn en waar de middelen naartoe zouden gaan, wanneer de VRT reclame-armer zou worden gemaakt. Dit onderzoek is volop lopende. Resultaten kunnen in dit document nog niet aan bod komen. De resultaten van het onderzoek worden meegedeeld zodra deze bekend zijn.

2.2.5.4. Een nieuwe beheersovereenkomst voor de openbare omroep

Het ligt in de bedoeling om de beheersovereenkomst per 1 januari 2001 open te breken en voor de volgende vijf jaar nieuwe accenten te leggen zowel op het vlak van de inhoudelijke aspecten, de organisatiestructuur als de financiering van de openbare omroep.

Uitgangspunt is de omroepopdracht of de ‘missie’ van de VRT, zoals die is vermeld in artikel 8 van de gecoördineerde mediadecreten.

Rekening houdende met de missie van de VRT is het belangrijk dat de openbare omroep bij de technologische (r)evolutie, die zich nu razendsnel voltrekt, niet blijft stilstaan of vanaf de zijlijn slechts blijft toekijken. De technologische ontwikkelingen zijn volop aan de gang. Waar dit uiteindelijk allemaal toe zal leiden, daar hebben we op dit ogenblik (nog) geen volledig zicht op. In het licht hiervan is het aan te bevelen dat ook de VRT onderzoek verricht met het oog op het eventueel ontwikkelen van nieuwe diensten.

In ieder geval is het essentieel dat de openbare omroep nu strategische en oordeelkundige keuzes maakt zodat de omroep ook voor de komende jaren een sterke en performante positie kan innemen in het Vlaamse audiovisueel landschap.

Het vervroegd openbreken van de huidig lopende beheersovereenkomst wordt daarom voorbereid. Het is essentieel dat het kader wordt aangegeven waarin de openbare omroep de komende vijf jaar kan werken.

Aangezien trouwens alle mediagroepen grote technologische investeringen zullen doen in komende jaren, is er nood aan een duidelijk omgevingsklimaat. Het beleid is erop gericht een stabiel klimaat te creëren waarin een ‘fair competition’ heerst, en samenwerking mogelijk is.

Het zal o.m. de opdracht zijn van de openbare omroep om ook in de ‘technologische cultuur’ kwalitatieve programma’s te ontwikkelen en aan te bieden, die zullen bijdragen tot de ontwikkeling van de identiteit en diversiteit van de Vlaamse cultuur.

De VRT moet blijven instaan voor de onafhankelijke en betrouwbare informatievoorziening en nieuwsberichtgeving. De journalistieke onafhankelijkheid moet hierbij uiteraard gewaarborgd blijven.

Daarnaast zullen de nieuwe communicatiemogelijkheden kunnen worden aangewend om een zo groot mogelijk deel van de bevolking te bereiken, om een maatschappelijk forum te creëren en de duale (informatie)maatschappij te voorkomen.

Rode draad is dat het programma-aanbod beschikbaar dient te zijn voor eenieder.

De Vlaamse regering voorziet een voortrekkersrol van de VRT bij het tot stand komen van een uiterst lage drempel tot de nieuwe media voor de burgers.

Dit initiatief, dat tevens een bijkomende opdracht van de VRT inhoudt situeert zich tegen enerzijds een achtergrond van voortschrijdende mogelijkheden van ICT in onze samenleving, en anderzijds tegen een achtergrond van een groeiende kloof tussen degene die digitaal communiceren, het omgaan met PC en internet kennen en kunnen hanteren en zij die het niet kunnen. Vanuit de bezorgdheid van de Vlaamse regering om alle Vlamingen mee te krijgen op de informatiesnelweg, en de aandacht die zij besteedt aan “Levenslang Leren”, wordt, naast het initiatief “Digitaal Actieplan”, tevens een rol toebedeeld aan de VRT, zijnde een garantie voor publieke e – dienstverlening of het garanderen van toegang op grote schaal.

Hierbij is het voor de VRT de gelegenheid om terug aan te knopen bij de in verdrukking geraakte derde opdracht van de openbare omroep, met name het verzorgen van een hoogstaand aanbod in de sector ‘educatie’, zoals geformuleerd in artikel 8 van de gecoördineerde mediadecreten.

Het doel is het organiseren, begeleiden, stimuleren en opvolgen van nieuwe activiteiten op het vlak van de media, het aanbieden van nieuwe mediatoepassingen, een kwalitatief hoogstaand aanbod ter beschikking stellen van allen in een wereld van constant nieuwe (media)uitdagingen, en de ontwikkeling van een mediaplatform.

Hierbij zal worden gezocht naar strategische partners of allianties, zonder dat daarbij evenwel de onafhankelijke informatievoorziening onder druk komt te staan.

De klemtonen van het beleid kunnen grosso modo tot de volgende punten worden teruggebracht :

- kwaliteit en het zoeken naar meetbare criteria; de invoering van een geïntegreerd kwaliteitssysteem;
- versterking van de programma's, met aandacht voor de Vlaamse beeldindustrie;
- uitbouw van ‘e-VRT’, in een eerste fase voor onderzoek naar en ontwikkeling van nieuwe activiteiten;
- ontwikkeling van een geïntegreerd Vlaams mediaplatform;
- implementeren van het regeerakkoord met betrekking tot een reclame-armere VRT;
- waarborgen voor en het veilig stellen van het zendcomfort, met eventueel uitbouw van een alternatieve distributie-infrastructuur.

De Raad van Bestuur van de VRT heeft in zijn vergadering van 16 oktober jl. een beslissing genomen over zijn beleidsnota ter voorbereiding van de nieuwe beheersovereenkomst voor de periode 2001-2005.

Conform de beleidsnota Media zal het Vlaamse parlement vóór het afsluiten van een nieuwe beheersovereenkomst geconsulteerd worden.

2.2.6. De deelname aan de stichting 'BVN' ('Het beste van Vlaanderen en Nederland')

Met ingang van het begrotingsjaar 2001 zullen de kredieten voor de stichting 'BVN' ('Het beste van Vlaanderen en Nederland') van de administratie Buitenlands Beleid (programma 12.1 - basisallocatie 30.04) worden overgeheveld naar het mediabudget.

BVN-TV ('het Beste van Vlaanderen en Nederland-TV') is de publieke televisiezender voor Nederlanders en Vlamingen in het buitenland. BVN-TV is een samenwerkingsverband tussen NOS, Wereldomroep en VRT.

De uitzendingen van 'BVN-TV' bevatten programma's van de Nederlandse en Vlaamse publieke omroepen en de regionale omroepen. Het NOS-Journaal, het VRT-Journaal, NOVA, het Sportjournaal en Studio NL zijn vaste ingrediënten. Daarnaast biedt BVN-TV kinderprogramma's, talkshows, series, films en documentaires.

De Vlaamse Gemeenschap participeert in BVN-TV met de bedoeling om via satellietuitzendingen informatie te verschaffen over Vlaanderen aan Nederlandstaligen in het buitenland. Voor de Vlaamse regering is het essentieel dat Vlaanderen ook in de programmatie op een herkenbare wijze aanwezig is. De Vlaamse Gemeenschap, de VRT en de Nederlandse satellietzender BVN-TV hebben in juni 1999 een overeenkomst gesloten over de uitbreiding van de Vlaamse participatie in BVN-TV.

De Vlaamse Gemeenschap stelt BVN-TV jaarlijks een subsidie ter beschikking van 35 miljoen frank als tegemoetkoming in de uitzendkosten.

Om de zwakkere situatie van Vlaanderen t.o.v. Nederland te verbeteren wordt een subsidie van 50 miljoen frank voorgesteld vanaf 2001 als tegemoetkoming in de uitzendkosten. De VRT verzorgt 1/5 van de uitzendingen waarvan het totaal budget 250 miljoen frank bedraagt.

2.2.7. Initiatieven tot ondersteuning van de journalistiek

2.2.7.1. Het "Fonds Pascal Decroos" voor bijzondere journalistiek

Met ingang van het begrotingsjaar 2001 wordt het budget voor subsidie aan de "vzw Fonds Pascal Decroos voor Bijzondere Journalistiek" overgedragen van het vroegere programma 11.02 - basisallocatie 33.07 naar het mediabudget.

Het budget bedraagt momenteel 7,5 miljoen frank, waarvan 5 miljoen bestemd wordt voor werkbeurzen en 2,5 miljoen aan werkingsmiddelen voor de vzw.

De subsidie is bedoeld als tussenkomst in de volgende kosten:

- de toekenning van werkbeurzen aan journalisten die werken aan het opstarten van een project, aan de realisatie van een bijzonder journalistiek project of een project voor onderzoeksjournalistiek aan de hand van een reglement dat wordt opgesteld door het Fonds;
- de personeelskosten van het Fonds;
- de werkingskosten van het Fonds.

2.2.7.2. Internationaal Perscentrum en de opleiding van journalisten

Het Internationaal Perscentrum – Antwerpen wordt verder uitgebouwd. In hoofdzaak zal het Internationaal Perscentrum erop gericht zijn om binnen – en buitenlandse redacties te informeren en journalisten te begeleiden met betrekking tot economische, toeristische, culturele, ... projecten of initiatieven in Vlaanderen. Het is belangrijk er op te wijzen dat het Internationaal Perscentrum voornamelijk de internationale pers, die in Brussel gevestigd is, zal informeren over Vlaanderen. Uiteraard zal samenwerking worden gezocht met het internationaal perscentrum dat de federale regering wil uitbouwen.

Tevens is het de bedoeling dat het Internationaal Perscentrum op korte termijn een rol zal spelen in de opleiding en permanente vorming van journalisten. Zo kan eraan worden gedacht dat het Internationaal Perscentrum op verzoek een bijdrage zou leveren in de opleiding aan de universiteiten, hogescholen,... Het Internationaal Perscentrum zal tevens kunnen worden ingeschakeld bij de opleiding en begeleiding van stagiairs.

Samenwerking met de hogescholen en universiteiten moet in ieder geval mogelijk zijn.

Teneinde evenwel de acties op elkaar af te stemmen, en mede gelet op het Protocol met de geschrevenperssector, waarin eveneens in artikel 9 de uitbouw van een volwaardige journalistenopleiding is voorzien, heb ik reeds de vraag gesteld aan de Vlaamse minister van Onderwijs om het overleg hierover op te starten om zo tot gecoördineerde acties te komen.

2.2.8. Het toezicht op de regelgeving

Het toezicht op de mediaregelgeving gebeurt op dit ogenblik via drie organen, met name het Vlaams Commissariaat voor de Media, De Vlaamse Geschillenraad voor Radio en Televisie en de Vlaamse Kijk- en Luisterraad voor Radio en Televisie.

2.2.8.1. Het Vlaams Commissariaat voor de Media

2.2.8.1.1. Samenstelling

Artikel 116quinquies van de gecoördineerde mediadecreten stelt dat het Vlaams Commissariaat voor de Media is samengesteld uit een voorzitter, twee commissarissen, en drie plaatsvervangende commissarissen, benoemd door de Vlaamse regering voor een periode van 9 jaar.

In het kader van de verdere operationalisering van het Vlaams Commissariaat voor de Media werden bij besluit van de Vlaamse regering van 26 mei 2000 (*B.S.*, 28 juni 2000) de plaatsvervangende commissarissen benoemd.

Het besluit houdende de bepaling van het bedrag en de vergoeding voor reis – en verblijfkosten dat aan de leden van het Vlaams Commissariaat voor de Media wordt toegekend, werd door de Vlaamse regering goedgekeurd bij beslissing van 25 februari 2000 (*B.S.*, 24 mei 2000).

2.2.8.1.2. Organisatie en werking

Ook in het toekomstig Vlaams medialandschap behoudt het Vlaams Commissariaat voor de Media zijn opdracht om erkenningen en vergunningen af te leveren, dan wel in te trekken, of om anderszins sanctionerend op te treden, hetzij om dus als “arbiter” of scheidsrechter op te treden.

Er zal naar gestreefd worden om het Vlaams Commissariaat voor de Media niet langer een opportuniteitscontrole, maar een conformiteitscontrole te laten uitoefenen. De Vlaamse regering zal er daarom over waken, bij het uittekenen van haar mediabeleid dat een regelgevend kader wordt gecreëerd, voorzien van objectieve en stringente criteria, die de commissarissen zullen kunnen hanteren.

Het is de bedoeling om het Vlaams Commissariaat voor de Media verder uit te bouwen als een onafhankelijk toezichtsorgaan met een hoog moreel gezag. Het Vlaams Commissariaat voor de Media moet instaan voor een permanente en systematische opvolging en evaluatie van het Vlaams medialandschap. Het Vlaams Commissariaat voor de Media zou er in deze moeten naar streven eigen “jurisprudentie” continu te ontwikkelen en te verfijnen.

Om deze reden wordt momenteel onderzocht hoe de uitbouw en verdere operationalisering van het Vlaams Commissariaat voor de Media doorgang kan vinden.

Teneinde precies een optimale allocatie van de beschikbare personeelsleden van de administratie Media te bekomen, wordt een algemeen personeels(implementatie)plan opgesteld.

2.2.8.2. Vlaamse Geschillenraad voor Radio en Televisie

De Vlaamse Geschillenraad voor Radio en Televisie doet uitspraak over individuele geschillen die betrekking hebben op discriminatie, partijdigheid, haat en het niet naleven van de regels van de journalistieke deontologie.

Inzake de programma's van de omroepen van of erkend door de Vlaamse Gemeenschap gelden namelijk decretale bepalingen die stellen dat :

- elke vorm van discriminatie moet worden geweerd en dat de programmaopbouw geen aanleiding mag geven tot discriminatie tussen de verschillende ideologische of filosofische strekkingen;
- de informatieve programma's moeten worden verzorgd in een geest van strikte onpartijdigheid en volgens de regels van de journalistieke deontologie, met waarborg van de redactionele onafhankelijkheid.

- de programma's niet mogen aansporen tot haat op grond van ras, geslacht, godsdienst of nationaliteit.

De Vlaamse Geschillenraad is samengesteld uit negen leden die voor de duur van vier jaar worden aangewezen door het Vlaams Parlement.

2.2.8.3. Vlaamse Kijk –en Luisterraad voor Radio en Televisie

De Vlaamse Kijk –en Luisterraad voor Radio en Televisie houdt toezicht op de decretale bepaling die voorschrijft dat de omroepen geen programma's mogen uitzenden die de lichamelijke, geestelijke of zedelijke ontwikkeling van minderjarigen ernstig zouden kunnen aantasten, inzonderheid programma's met pornografische scènes of metodeloos geweld.

De Vlaamse Kijk –en Luisterraad, opgericht bij decreet van 30 maart 1999, is tot op heden nog niet operationeel, maar zal worden samengesteld uit negen leden die voor de duur van vier jaar worden aangesteld door het Vlaams Parlement:

- 3 deskundigen in de domeinen kinderpsychologie, kinderpsychiatrie of pedagogie;
- 3 deskundigen vanuit hun betrokkenheid bij de belangen van gezinnen en kinderen;
- 2 magistraten, bij voorkeur gespecialiseerd in mediarecht of jeugdrecht;
- 1 persoon met wetenschappelijk ambt of onderwijsambt in de Pers -en Communicatiewetenschap.

2.2.8.4. Raad voor de Journalistiek

Hoewel voormelde Raad geen decretale basis heeft, wordt de in oprichting zijnde “Raad voor de Journalistiek” onder de aandacht gebracht. De Vlaamse Vereniging voor Beroepsjournalisten (VVJ) stelt de oprichting van de nieuwe Raad voor in overleg met de Vlaamse mediadirecties (dagbladuitgevers, magazineuitgevers, omroepen), waarin naast journalisten en academici, ook externen participeren, zoals vertegenwoordigers van verbruikersorganisaties. Met het oog op de installatie van deze nieuwe Raad heb ik toegezegd om de werkingssubsidie aan de VVJ te verhogen met 2 miljoen frank.

Met de oprichting van de Raad worden in essentie drie dingen beoogd:

- de responsabilisering van de hele mediasector, nu de nieuwsvoorziening al lang niet meer een verantwoordelijkheid van de journalist alleen is maar evengoed van hoofd- en eindredacteuren, bedrijfsverantwoordelijken en reclamemensen;
- een geloofwaardiger inhaken op klachten van het publiek;
- een inspiratiebron vormen voor het gerecht, wanneer dit nog over het journalistieke functioneren te oordelen heeft.

Hierbij dient te worden aangestipt dat de Raad voor de Journalistiek een zelfregulerend orgaan is, in tegenstelling tot de andere, bestaande toezichthoudende organen. Zowel de Vlaamse Geschillenraad voor Radio en Televisie, als de Vlaamse Kijk –en Luisterraad hangen rechtstreeks af van het Vlaams Parlement.

Wat betreft nu de opdracht die de Raad voor de Journalistiek meekrijgt, kan er worden verwacht dat zij gelijkaardige aangelegenheden zal behandelen als de Vlaamse Geschillenraad voor Radio en Televisie.

2.2.8.5. Het recht van antwoord

Aansluitend bij het toezicht op de regelgeving en de verhaalsmogelijkheden die de burger heeft, is het nuttig nog even in te gaan op de problematiek inzake het recht van antwoord.

Op 14 juli 1999 werd een voorstel van decreet houdende het recht op informatie via radio en televisie en houdende de instelling van een recht op antwoord en een recht van verdediging ten aanzien van radio en televisie ingediend. (stuk 52 (1999) nr. 1, zitting 1999) in het Vlaams Parlement.

De Vlaamse Mediaraad heeft op 3 maart 2000 advies verstrekt m.b.t. het voorstel van decreet. In dit advies verwijst zij naar het wetsvoorstel van 17 december 1999 betreffende het recht van antwoord en het recht van informatie en tot wijziging van artikel 587 van het Gerechtelijk Wetboek (Doc. Kamer, 50, nr. 0325/001). Uit de toelichting bij dit wetsvoorstel blijkt dat het voorstel de huidige antwoordwet van 23 juni 1961 wil hervormen ten aanzien van alle media, behalve radio en televisie.

De federale ministerraad heeft op 26 mei jl. twee voorontwerpen van wet met betrekking tot het recht van antwoord en informatie goedgekeurd. Hierbij wordt beoogd het recht op antwoord te regelen met inbegrip van de radio en de televisie.

Dit laatste wetsontwerp gaat dus in tegen een advies van Verenigde Kamers van de Raad van State van 18 november 1996, verstrekt naar aanleiding van het eerdere wetsvoorstel (cf. supra). De Raad van State was in dit advies van oordeel dat het recht van antwoord en repliek dat via radio en televisie wordt uitgeoefend, een aangelegenheid van de wetgevers van de gemeenschappen en niet van de federale wetgever is.

De aandacht van de federale minister van Justitie werd daarop gevestigd. De minister van Justitie wenst echter dit eerdere advies van de Raad van State niet te volgen, nu er wordt van uit gegaan dat het recht op antwoord een recht is dat een bestanddeel is van een in de grondwet erkend recht (persvrijheid en vrije meningsuiting). Het “beginsel” van het recht van antwoord staat los van de concrete drager ervan.

De Raad van State, die eerder de technische aspecten van omroep, het recht op antwoord en de vrije nieuwsgaring als federale bevoegdheden aanmerkte, heeft deze aangelegenheden in latere adviezen, al dan niet na arresten van het Arbitragehof, wat omroep betreft als Gemeenschapsmaterie beschouwd.

Het is opportuun het advies van de Raad van State in ieder geval af te wachten.

2.2.8.6 De ‘screening’ van de mediaontwikkelingen: de opdracht van de Vlaamse Mediaraad

2.2.8.6.1. Samenstelling

Overeenkomstig de Vlaamse mediadecreten kan de Vlaamse Mediaraad, hét adviesorgaan van de Vlaamse overheid over alle aangelegenheden die het mediabeleid betreffen, maximaal 25 leden tellen, waaronder maximaal 15 vertegenwoordigers uit de mediasectoren. Momenteel telt de Vlaamse Mediaraad 21 leden, waaronder 11 vertegenwoordigers uit de mediasectoren, zijnde de kabel, de dag – en weekbladen, de audiovisuele sector,...

2.2.8.6.2. Werking

Eind 1999 bracht de Vlaamse Mediaraad op eigen initiatief advies uit omtrent het “Televisie-aanbod via de kabel” (advies 1999/007 – 6 december 1999). Voor het formuleren van haar advies deed de Vlaamse Mediaraad beroep op een aantal deskundigen.

Er werd in het afgelopen jaar zorgvuldig over gewaakt dat de Vlaamse Mediaraad in een vroeg stadium betrokken zou worden bij het beleidsvoorbereidend werk.

Zo heb ik in de loop van de maand maart 2000 de beleidsnota Media, waarin een aantal belangrijke mediabeleidsvragen worden gesteld, uitgebreid toegelicht in een vergadering van de Vlaamse Mediaraad.

Het advies van de Vlaamse Mediaraad werd gevraagd inzake het regelgevend kader voor regionale televisie (cf. supra), inzake kinderreclame (advies 2000/03 – 27 april 2000) en inzake het recht van antwoord (advies 2000/ 02 – 3 maart 2000).

Met het oog op de voorbereiding van de nieuwe beheersovereenkomst met de VRT werd tevens aan de Vlaams Mediaraad gevraagd zich te buigen over “kwaliteit” in de media. De Vlaamse Mediaraad heeft daarop besloten om in haar schoot een werkgroep op te richten.

2.2.8.6.3. ‘Screening’ van de mediaontwikkelingen

Het domein van de media, de informatie en communicatie kent een bijzonder dynamische ontwikkeling. Dit roept meer en meer (beleids)vragen op. Vragen zoals de convergentie tussen de diverse mediasectoren, de implementatie van nieuwe informatie – en communicatietechnologieën, de herziening van het regelgevend kader inzake radio, etc... zijn brandend actueel en vragen om een goede beleidsvoorbereiding.

De mediaontwikkelingen dienen van nabij en voortdurend te worden opgevolgd en ‘gescreend’. Het komt erop aan de ontwikkelingen op het vlak van de informatievoorziening, de pluriformiteit, etc... tijdig te onderkennen, zodat de maatschappelijke en politieke beoordeling kan inspelen op de evoluties.

Adviezen omtrent deze kwesties hebben vaak slechts een tijdsgebonden karakter. Permanente en nauwkeurige ‘screening’ is daarom aangewezen. Een integrale visie op de mediaontwikkelingen is noodzakelijk voor het beleid.

Het lijkt dat deze ‘screening’ een opdracht bij uitstek is voor de Vlaamse Mediaraad. Om deze taak te vervullen kan zij gebruik maken van de kennis en expertise die aanwezig is bij diverse organen of instanties. Overeenkomstig de gecoördineerde mediadecreten kan de Vlaamse Mediaraad ook beroep doen op experts. De financiële middelen zijn hiertoe voorzien op het mediabudget. Vanuit het beleid wordt de Vlaamse Mediaraad alle ruimte gegeven bij de ‘monitoring’ van de evoluties in het medialandschap.

2.2.8.7. Communicatiecampagne

Tevens kan worden vastgesteld dat heel wat burgers vragen hebben omtrent de mogelijkheid tot het indienen van klacht omtrent programma’s die uitgezonden werden, of artikels die verschenen in de pers. Het bestaan en de werking van deze toezichtorganen blijkt niet altijd

en overal bekend te zijn. Bovendien maakt de versnippering van de bevoegdheden van deze organen het er niet altijd eenvoudiger op om de weg te vinden naar het juiste toezichtorgaan.

Moet hierbij niet de vraag worden gesteld of de versnippering van het toezicht al dan niet moet worden tegengegaan? In hoeverre kan het systeem van zelfregulering binnen het Vlaamse medialandschap verder worden uitgebreid?

Ik vraag aan het Vlaams Parlement om zich in een open en ruime discussie omtrent deze problematiek te buigen.

Teneinde het bestaan en de werking van deze organen in ieder geval betere bekendheid te verschaffen en de burger hieromtrent te informeren, plan ik een informatiecampagne.

3. FILM IN VLAANDEREN

3.1. Inleiding

Het Fonds Film in Vlaanderen werd bij decreet van 22 december 1993 opgericht als instelling van openbaar nut, pararegionale A met een dubbele opdracht nl. de ondersteuning van audiovisuele (co)producties en de spreiding en de bevordering van de audiovisuele cultuur. Het Fonds werd operationeel per 1/01/1994.

Op 13/04/1999 keurde het Vlaamse Parlement een decreet goed houdende machtiging van de Vlaamse regering om toe te treden tot en om mee te werken aan de oprichting van de vereniging zonder winstgevend doel Vlaams audiovisueel fonds.

3.2. Doelstelling van het beleid:

Doelmatiger ontwikkelen van de Vlaamse audiovisuele sector o.m. ter bevordering van de Vlaamse culturele identiteit en haar internationale uitstraling

3.2.1. Externe indicatoren

Alvorens het nieuwe fonds te kunnen implementeren, dienen eerst een aantal externe indicatoren verder uitgeklaard te worden.

Concreet betreft het de houding van Europa, de ontstentenis van private financiering en van een coherente inbreng van de omroepen.

3.2.1.1. Europa

De Europese Commissie beoordeelt de nieuwe steunmaatregelen aan audiovisuele producties conform de bepalingen van het EU verdrag (art. 87 § 3 d) *"steunmaatregelen om de cultuur en de instandhouding van het culturele erfgoed te bevorderen zijn verenigbaar met de gemeenschappelijke markt wanneer door deze maatregelen de voorwaarden inzake het handelsverkeer en de mededingingsvoorwaarden in de Gemeenschap niet zodanig worden veranderd dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad"*.

Nieuwe steunmaatregelen moeten conform deze bepaling worden aangemeld. In alle recente beschikkingen ter zake stelt de Europese Commissie dat de producent in alle gevallen ten minste 50% van de kosten moet opbrengen, d.w.z. dat overheidssteun beperkt is tot de helft van het totaalbudget.

Hier zijn dan nog niet meegerekend : de indirecte steun op basis van de brutozaalontvangsten, de VRT productiesteun en de Nationale Loterij die door Europa ook als staatsteun worden aangezien.

Uit recente statistieke gegevens blijkt dat zodoende meerdere Vlaamse (co)producties zelfs een tussenkomst van meer dan 70% krijgen. Dit is niet langer verdedigbaar.

In de discussie over de overheidssteun voor de audiovisuele productie heeft de Vlaamse Gemeenschap het voortouw genomen. Deze steun staat sedert begin dit jaar op de agenda van de Europese raden van de ministers van cultuur/audiovisueel.

Het Belgisch standpunt wordt door vele lidstaten gesteund. Het ziet ernaar uit dat inzonderheid voor kleine taal- en/of cultuurgemeenschappen afwijkende regels mogelijk worden.

3.2.1.2. De ontstentenis van privé financiering

Enkele uitzonderingen niet te na gesproken is de particuliere inbreng in de audiovisuele producties zeer beperkt. Bij de korte film is deze inbreng zelfs louter participatief.

Een instrument dat hierin verandering kan brengen, is de invoering van fiscale stimuli.

Meermaals werd aan de federale minister van Financiën, Reynders, de vraag gesteld over de invoering van een taxshelter voor investeringen in de Vlaamse film. Samen met de Franse Gemeenschap blijven we bij de federale overheid aandringen op de invoering van een fiscale stimuleringsmaatregel. Dit is noodzakelijk om de privé-inbreng in de filmproductie te stimuleren, wat essentieel is om aan de Vlaamse filmindustrie een toekomst te kunnen bieden.

3.2.1.3. De rol van de openbare en de private omroep

De rol van de openbare omroep voor de verspreiding van de Vlaamse cultuur is van bijzonder belang. Dit belang zal extra aandacht krijgen bij het openbreken van de nieuwe beheersovereenkomst van de VRT door het opnemen van performantiemaatstaven met betrekking tot investeringen in korte producties, documentaires en Vlaamse dramareeksen.

De VRT doet steeds grotere inspanningen voor de Vlaamse audiovisuele sector, maar investeert niet systematisch in coproducties. Dit brengt met zich mee dat het zeer moeilijk is om buitenlandse omroepen te overtuigen om een film te cofinancieren of te coproduceren als de eigen publieke omroep niet participeert.

Teneinde hierin een doorbraak mogelijk te maken, werd een overleg opgestart met het management van de VRT en vertegenwoordigers van de filmsector.

Een van de gevoeligheden is dat de publieke omroep nadrukkelijk de keuze wenst te behouden in welke filmproducties zij investeert. Op die manier wordt gegarandeerd dat de ingediende projecten van kwalitatief hoog niveau zijn, dat de middelen doelgericht geïnvesteerd worden, en dat de VRT de door de overheid opgelegde performantiemaatstaven bereikt.

3.2.2. Autonoom Filmfonds en de Filmmanager

Naast de hogervermelde punten kan de werking van het Fonds worden geoptimaliseerd en dit zowel wat de procedures betreft, als wat de diversificatie van de steunmaatregelen aangaat. Dit alles met als doelstelling de kwaliteit en het bereik van de audiovisuele producties te verhogen.

In overleg met vertegenwoordigers van de filmsector wordt thans de aanstelling van een filmmanager voorbereid.

Indien we echter vanuit Europa gedwongen worden in een subsidiesysteem op basis van een 50/50-verhouding, dan zal deze filmmanager intensief moeten zoeken naar privé-middelen. Zoals eerder vermeld, zal dit doel pas bereikt kunnen worden met de invoering van een taxshelter.

Een profiel en functieomschrijving van de filmmanager werden intussen opgesteld.

Naast het zorgen voor een goede werking van het toekomstige fonds, zal deze filmmanager een aantal bijkomende taken kunnen vervullen. De filmmanager zal in het bijzonder een aantal specifieke problemen van de sector kunnen onderzoeken en voorstellen van oplossing formuleren. De filmmanager staat in voor de coördinatie van de sector en is verantwoordelijk voor de communicatie binnen de sector en tussen de sector en de overheid. Hij krijgt de opdracht tot het uitwerken van een gedetailleerd meerjarenplan, met als doel het verzekeren van een betere werking en expansie van de audiovisuele sector.

Eveneens ijvert hij voor een verbetering van het imago door een voortdurende aanwezigheidspolitiek in de media en door een weloverwogen marketing- en promotiebeleid. Deze verbetering van het imago is zowel op het brede publiek als op potentiële commerciële en artistieke partners gericht, zowel in binnen- als in buitenland. Hij stelt in dit verband een samenwerkingsakkoord op met Flanders Image.

De filmmanager werkt een strategie uit met maatregelen die de sector economisch zullen stimuleren en begeleidt het beslissingsproces over de goedkeuring van de subsidieaanvragen.

Hij speelt in op de mogelijkheden die de Europese Raad en de Raad van Europa aan de filmsector bieden, en stelt in dit verband een samenwerkingsmodel op met het info-punt Mediadesk van de Vlaamse Gemeenschap.

Voor de aanstelling van de filmmanager wordt een openbare en transparante selectieprocedure gevolgd. Er wordt rekening mee gehouden dat het niet enkel een manager zal zijn in de economische betekenis van het woord.

De filmmanager heeft een ruime professionele ervaring op audiovisueel gebied met specifieke filmeconomische en sterke culturele kennis. Hij is vertrouwd met het Europees, Belgisch en Vlaams audiovisueel landschap en met de Europese cinematografische wetgeving terzake. Relevante juridische kennis is wenselijk.

In dit licht heeft de manager interesse voor, affiniteit met en kennis van de audiovisuele sector.

De filmmanager heeft ruime managementcapaciteiten en kan een team leiden. Hij heeft een sterke persoonlijkheid en voldoende maturiteit om deze taak op zich te nemen. Een analytisch denkvermogen, strategische visie en commerciële feeling zijn daarbij belangrijk.

De prestaties van de filmmanager worden gemeten in functie van de resultaatsverbintenis die samen met de beheersovereenkomst voor het autonome fonds wordt opgesteld. Jaarlijks dient een gedetailleerd verslag opgesteld te worden betreffende de activiteiten van het afgelopen jaar.

De Vlaamse regering maakt jaarlijks een dotatie over aan een autonoom fonds dat volledig zelfstandig instaat voor het verstrekken van de subsidies. De Vlaamse regering sluit met het

autonome orgaan een beheersovereenkomst. Daarbij zal ook een resultaatsverbintenis opgenomen worden, bv. het aantal kijkers dat de gesubsidieerde films moet bereiken. Op deze wijze wordt het fonds – en in se de sector – geresponsabiliseerd.

Eén orgaan wordt verantwoordelijk voor zowel de kwalitatieve als de administratieve beoordeling en opvolging van het dossier. Aan het verzelfstandigd fonds kunnen ook een aantal bijkomende taken worden opgelegd die moeilijker door een administratie kunnen worden vervuld.

In het licht van de aanstelling van de filmmanager wordt de werking en samenstelling van de Vlaamse Audiovisuele Selectiecommissie geëvalueerd.

Aandachtspunten hierbij kunnen zijn:

- 1) Via een geglobaliseerde procedure van advisering worden de aanvragen tot subsidie van de projecten beoordeeld teneinde een kwalitatieve selectie door te voeren.
- 2) Naargelang het te behandelen genre kunnen selectiewerkgroepen worden opgericht.
- 3) Bij de beoordeling van een project wordt niet enkel rekening gehouden met het inhoudelijke aspect, maar tevens zal in elke werkgroep het financieel plan grondig onderzocht worden door een expert.
- 4) De leden krijgen een behoorlijke vergoeding.
- 5) Bij de indiening van een dossier zal een uitgewerkt promotieplan voorgelegd moeten worden.
- 6) Een nieuw systeem voor de subsidieaanvraag van televisiefictie wordt opgezet.

7) Ontwikkelingsfase van een productie:

De steunmaatregelen zijn nu - de scenariopremies uitgezonderd - integraal afgestemd op de productie. Hierbij wordt vastgesteld dat productiedossiers zeer lang aanslepen. Tussen de advisering door de selectiecommissie en de finalisering van het administratief productiedossier verloopt te veel tijd.

In de meeste gevallen zijn de veranderingen in het financieel plan, in de (co)productiepartners en in de verschillende productiecomponenten enorm. Doordat de voorgestelde fondsen niet konden worden samengebracht, moet de producent ook te veel toegevingen doen aan het initieel dossier en raakt de Vlaamse culturele eigenheid al te veel in de verdrukking.

Derhalve dringt een onderzoek naar de ontwikkelingsfase van een dossier zich op.

De ontwikkelingsfase is de eerste stap naar een mogelijke productie. De ontwikkelingsfase gaat de preproductie en de productie zelf vooraf. Hierin wordt nagegaan of en binnen welke voorwaarden een productie zou kunnen worden gerealiseerd (slaagkansen). In een ontwikkelingsdossier zitten drie grote onderdelen nl. de scenario-ontwikkeling, de opstelling van een financieringsplan en van een commercieel plan.

In geval een ontwikkelingsdossier positief wordt afgerond, kan een productiedossier worden samengesteld. Als uit de ontwikkelingsfase blijkt dat het onmogelijk is de productie te realiseren, wordt het project afgevoerd.

Op deze wijze worden latere ontgoochelingen, inzonderheid voor de producenten, voorkomen.

Voordeel : de subsidiërende instantie wordt veel vroeger (eigenlijk van bij de aanvang) bij het project betrokken; betere opvolging en kennis van alle aspecten van het project bij indienen van productiedossier; betere inschattingmogelijkheden van het "commercieel" potentieel (distributie en circulatiestrategieën).

Een bijkomend voordeel is dat de Vlaamse Gemeenschap zijn steunmaatregelen beter afstemt op de Europese.

8) Distributiesteun:

Naast de ontwikkeling moet ook aandacht worden besteed aan de distributie. Er wordt immers veel te weinig geïnvesteerd in de marketing van de gerealiseerde producties.

Naar voorbeeld van wat in de Franse Gemeenschap reeds het geval is, kan een systeem van distributiesteun ten voordele van de distributeurs nuttig zijn.

9) Protocol van de Vlaamse film en een herverdeling van de middelen:

Voor het eerst sinds jaren werd in gezamenlijk overleg met vertegenwoordigers van de Vlaamse Filmproducentenbond en het Vlaamse Filminstituut naar oplossingen gezocht.

Er werd gepoogd tot een herverdeling te komen van de beschikbare middelen voor audiovisuele producties. Ook de VRT nam deel aan dit discours.

In overleg met de filmsector zal een Protocol van de Vlaamse film opgesteld worden. Hierin zullen duidelijke criteria worden vermeld voor de selectie van projecten, met een omschrijving per categorie.

Binnen de sector moeten duidelijke prioriteiten bepaald worden over de steun aan televisiefictie, single drama's op televisie, kortfilm, documentaires en langspeelfilms.

Hierbij moeten keuzes gemaakt worden met het oog op een reorganisatie van de sector, met als uiteindelijk doel een betere output van kwaliteitsproducten en het herwinnen van de gunst van het Vlaamse publiek.

In het kader hiervan wordt een herverdeling van de middelen voorgesteld.

Wat de meer culturele en experimentele film, de low budgetfilm betreft, wordt nauw overleg gepleegd met Vlaams minister van Cultuur, Anciaux.

Aan minister-president Dewael werd voorgesteld om de opbrengsten van de jaarlijkse licentievergoeding voor landelijke commerciële radio toe te voegen aan de middelen van het Fonds Film in Vlaanderen.

10) Oprichting van een Vlaams Beeldarchief:

In het kader van de voorbereiding tot de oprichting van een Vlaams Beeldarchief verricht de administratie Media thans een onderzoek naar de werking van de huidig erkende verenigingen ter bevordering van de audiovisuele cultuur. Vastgesteld wordt dat een groot aantal onder hen overlappend werken.

Bedoeling is om het Vlaams beeldmateriaal op een wetenschappelijke manier te kunnen archiveren en op die manier een operationeel archief te kunnen aanbieden.

In het licht hiervan moet ook worden nagegaan of een samenwerking met de privé-sector mogelijk is (PPS).

4. VLAANDEREN IN DE INFORMATIEMAATSCHAPPIJ

4.1 Inleiding

De ontwikkelingen op het vlak van de moderne Informatie- en Communicatietechnologie (ICT) zijn reeds meerdere jaren aan de gang. Gedurende al deze jaren zijn de technologische mogelijkheden steeds verder uitgewerkt en verfijnd. Deze evolutie was tot voor kort vooral een zaak van een eerder beperkte groep enthousiaste gebruikers in de maatschappij. De academische wereld speelde hierbij de voortrekkersrol, maar al spoedig volgde een eerste groep van “early adopters” die op een creatieve wijze dit terrein grondig exploreerden.

Ondertussen is deze evolutie in een ware stroomversnelling gekomen en hebben wij een explosieve groei van het aantal gebruikers kunnen vaststellen. De informatiemaatschappij is nu niet meer weg te denken uit de samenleving en heeft zijn repercussie op het ganse maatschappelijke, sociale, culturele en economische bestel van de samenleving. Sleutelelementen bij deze impact op de maatschappij zijn de totale verschuiving van de begrippen tijd en ruimte met hieraan gekoppeld een verregaande globalisering.

De maatschappij komt hierdoor voor een tweetal bijzonder zware uitdagingen te staan.

Enerzijds moet men optimaal inspelen op de opportuniteiten die deze evolutie naar een informatiemaatschappij biedt. Vlaanderen kan zich immers niet veroorloven niet mee vooraan te zijn in deze globale beweging. Zij is immers cruciaal voor de toekomstige welvaart. De snelle invoering van de informatiemaatschappij is immers een *conditio sine qua non* om de beschikbare kennis – de belangrijkste troef waarover Vlaanderen beschikt – verder te kunnen valoriseren in een maatschappij die meer en meer steunt op een diensteneconomie.

Anderzijds mag het niet zo zijn dat de voordelen van de informatiemaatschappij slechts weggelegd zijn voor een beperkte groep van mensen die beschikt over de nodige middelen, kennis en kunde om toegang te hebben tot de informatiemaatschappij. Alle geledingen van de maatschappij moeten rechtmatige kansen krijgen om deel te nemen aan een optimale informatiedoorstroming en –verstrekking.

De beleidsnota heeft deze dubbele uitdaging reeds duidelijk aangegeven. De eerste, respectievelijk tweede concrete doelstelling van de beleidsnota zijn er juist op gericht om voor beide uitdagingen passende antwoorden uit te werken.

4.2. Doelstellingen van het beleid:

Vlaanderen optimaal laten inspelen op de opportuniteiten van de informatiemaatschappij.

Alle geledingen van de Vlaamse maatschappij rechtmatige kansen geven om toegang te krijgen tot en deel te nemen aan een optimale informatiedoorstroming – en verstrekking.

De realisatie van deze doelstellingen zal een volgehouden jarenlange inspanning vragen op de onderscheiden bevoegdheidsgebieden. Bovendien zal dit een inspanning vereisen van elke bestuurslaag binnen zijn eigen bevoegdheden. Europa heeft dit reeds duidelijk aangegeven en heeft, o.a. via het initiatief eEurope concrete acties in het vooruitzicht gesteld. Ook het federale niveau ontwikkelt heel wat initiatieven. Vlaanderen moet op zijn beurt de nodige acties opstarten, en de lokale besturen kunnen hierbij evenmin achter blijven.

4.2.1. Digitale diversificatie van de geschrevenperssector

Een eerste actie die vanuit het mediabeleid in Vlaanderen reeds gedurende enkele jaren uitgevoerd wordt, is de digitale diversificatie van de geschrevenperssector. Het betreft een steunmaatregel die uitvoering geeft aan artikel 8 van het protocol van 27 juli 1998 met de geschrevenperssector. Deze steunmaatregel stimuleert en helpt de geschrevenperssector om optimaal in te spelen op de opportuniteiten van de informatiemaatschappij. Anderzijds draagt deze maatregel ook bij tot de verdere ontwikkeling en verfijning van het kader voor een harmonieus en gediversifieerd Vlaamse medialandschap, de derde concrete doelstelling zoals die geformuleerd werd in de beleidsnota Media en die verder in deze beleidsbrief aan bod komt.

Het protocol van 27 juli 1998 is afgesloten voor drie jaar, met de mogelijkheid tot twee keer een stilzwijgende verlenging met één jaar. Tot op heden zijn, in uitvoering van dit protocol, drie oproepen gelanceerd tot de geschrevenperssector om projectvoorstellen te lanceren (begrotingsjaren 1998, 1999 en 2000). De Vlaamse regering heeft telkens een selectie gemaakt van de projecten die voor steunverlening in aanmerking kwamen. De totale steunverlening voor alle geselecteerde projecten samen bedroeg elk jaar 36,3 miljoen frank

Met het oog op het nemen van een beslissing omtrent de eerste verlenging met één jaar is een evaluatie van zowel de finaliteit van de steunverlening, als de praktische invulling via een jaarlijkse oproep doorgevoerd. Er werden niet direct tegenindicaties gedetecteerd m.b.t. een eerste stilzwijgende verlenging met één jaar. Deze eerste stilzwijgende verlenging is ondertussen effectief geworden.

Er zal nagegaan worden of een tweede verlenging met een periode van één jaar aangewezen is. Bovendien wordt ook onderzocht of het wenselijk is, op het ogenblik dat het huidige protocol beëindigd is, een nieuw protocol af te sluiten met de geschrevenperssector. Hierbij zal de steun aan de geschrevenperssector geëvalueerd worden in het licht van de volledige geldstroom die voor het ogenblik vanuit de Vlaamse overheid naar de geschrevenpers, en meer algemeen, naar de media-actoren in Vlaanderen stroomt. Wij kunnen immers

vaststellen dat in Vlaanderen door een concentratiebeweging enkele grote spelers ontstaan zijn die actief zijn op het domein van de verschillende mediakanalen.

Om een en ander in kaart te brengen teneinde vervolgens de juiste beslissingen te kunnen nemen wordt een ambtelijke werkgroep in het leven geroepen. De op te richten ambtelijke werkgroep wordt op de eerste plaats belast met het opmaken van een studie van de financiële stromen die van de Vlaamse Gemeenschap gaan naar de perssector, i.e. geschrevenperssector, radio- en televisieomroepen.

Vermits het de financiële stromen vanuit de Vlaamse Gemeenschap betreft betekent dit dat de financiële stromen moeten in kaart gebracht worden die zowel door de diensten van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap als door de Vlaamse Openbare Instellingen en door de Vlaamse Wetenschappelijke Instellingen naar de perssector gaan.

Het tijdsvenster van de beoogde studie valt samen met de reeds verlopen tijd waarbinnen uitvoering gegeven is aan het protocol. Vermits dit protocol inging op 1 januari 1998, en een eerste stilzwijgende verlenging met één jaar aan de gang is, wordt als tijdshorizon geopteerd voor de jaren 1998, 1999, 2000 en 2001. Voor de drie eerste jaren kunnen op basis van de boekhoudkundige gegevens de betalingen in kaart gebracht worden.

Voor 2001 moeten dit noodgedwongen cijfers zijn die afgeleid worden op basis van prognoses en de ingediende begrotingsvoorstellen. Opdat voldoende tijd zou beschikbaar zijn om ook de boekhoudkundige gegevens van 2000 te kunnen meenemen worden de resultaten van de ambtelijke werkgroep verwacht tegen 1 april 2001.

De uitvoering van de geselecteerde projecten in het kader van dit Protocol wordt verder opgevolgd. Daarnaast zal ook de procedure doorlopen worden voor de toekenning van de steun voor het jaar 2001. Waar nodig zal hierbij, op basis van de recentste ervaring, gezorgd worden voor bijsturing.

4.2.2. Digitaal Actieplan Vlaanderen

Het regeerakkoord van de Vlaamse regering van juli 1999 stipuleert duidelijk dat de Vlaamse regering een digitaal actieplan (*'Digitaal Actieplan Vlaanderen'*) wil uitwerken en implementeren. In de beleidsnota's Economie en Media is reeds aangegeven in welke richting dit digitaal actieplan zal gaan. Deze passage moet samen gelezen worden met wat hieromtrent opgenomen is in de beleidsbrief Economie.

Het Digitaal Actieplan Vlaanderen zal meerdere acties omvatten. Deze acties moeten gesitueerd worden binnen de eerste en tweede concrete doelstellingen zoals die geformuleerd werden in de beleidsnota Media, namelijk Vlaanderen optimaal laten inspelen op de opportuniteiten van de informatiemaatschappij en alle geledingen van de Vlaamse maatschappij rechtmatige kansen geven om toegang te krijgen tot en deel te nemen aan een optimale informatiedoorstroming en -verstrekking. Sommige acties zullen meer specifiek focussen op de eerste concrete doelstelling, andere op de tweede. Veelal zal er evenwel geen duidelijke aflijning kunnen gemaakt worden en biedt de betrokken actie ondersteuning voor de realisatie van beide doelstellingen.

De uitwerking en implementatie van het digitaal actieplan moet ook een belangrijke ondersteuning bieden bij het nieuwe project voor Vlaanderen zoals het in de Kleurennota van de Vlaamse regering verwoord is.

4.2.2.1. Rol en functie van de Vlaamse overheid in het Digitaal Actieplan Vlaanderen

Als eerste stap in het digitaal actieplan moet de rol en functie van de Vlaamse overheid bij de opmaak en implementatie van een Digitaal Actieplan Vlaanderen geëxpliciteerd worden. De Vlaamse overheid heeft van meet af aan geopteerd voor een goed samenspel tussen overheid en de privé-sector. Een formule van Publiek Private Samenwerking lijkt hierbij de aangewezen formule, te meer omdat op deze wijze de complementariteit van de betrokken partners leidt tot een significante meerwaarde en aldus de meest effectieve en efficiënte formule kan uitgewerkt worden.

Binnen dit partnership situeert de rol van de Vlaamse overheid zich dan voornamelijk op het vlak van :

- sterktes bevorderen en weerstanden wegnemen;
- creëren van randvoorwaarden voor een solide ICT-basis;
- de ICT toegangsdrempel verlagen voor alle actoren en sectoren.

Hieruit volgen volgende functies voor de Vlaamse overheid :

- een coördinerende functie;
- facilitator van het maatschappelijk en technisch debat;
- sensibiliseren;
- ordenende en kaderscheppende functie;
- sturende en beleidsflankerende functie;
- overheid als speler (“voorbeeldfunctie”).

Het is duidelijk dat deze functie in belangrijke mate over de verschillende bevoegdheidsdomeinen heen verspreid zit.

4.2.2.2. Organisatorische invulling voor het Digitaal Actieplan Vlaanderen

Het Digitaal Actieplan Vlaanderen is op de eerste plaats een zaak van de Vlaamse regering en van elke Vlaamse minister voor wat zijn eigen bevoegdheidsdomein betreft. Voor de globale opvolging en afstemming van de acties is het aangewezen een Sturingscommissie - ICT, geschoeid op de structuur van een interkabinettenwerkgroep, in het leven te roepen. Gezien de aard van de materie, en naar analogie met voorbeelden uit het buitenland, is het aangewezen de coördinatie op het regeringsniveau toe te vertrouwen aan een ministerieel comité, met o.m. de minister bevoegd voor het economisch beleid, het mediabeleid en het innovatiebeleid. Deze coördinerende rol wordt uitgeoefend in nauw overleg met de minister-president, die de algemene supervisie over het project van de kleurennota onder zijn bevoegdheid heeft.

Omwille van de techniciteit – in brede zin - van de materie, en om het draagvlak te verhogen, wordt de Sturingscommissie - ICT ondersteund door een beleidsadviserend instrument, het “Strategisch Digitaal Forum”, waarin de verschillende “stakeholders” participeren via

eminente vertegenwoordigers uit het brede ICT-landschap. Daarnaast kan de Sturingscommissie - ICT zich laten bijstaan door expertenwerkgroepen die op ad hoc basis kunnen ingeschakeld worden.

Zoals reeds eerder gesteld is de specifieke uitwerking van de acties binnen de bevoegdheidsdomeinen van de onderscheiden Vlaamse ministers de eigen bevoegdheid van de respectievelijke Vlaamse ministers. Elke Vlaamse minister bepaalt ook de aangewezen organisatiestructuur binnen zijn bevoegdheidsdomein.

De ondersteuning van zowel de Sturingscommissie - ICT, het Strategisch Digitaal Forum als de ad hoc werkgroepen wordt in een eerste fase toevertrouwd aan de cel Media-innovatie van de afdeling Media-innovatie en Mediavergunningen. Deze ondersteuning moet zich, naast de evidente logistieke ondersteuning, vooral op het inhoudelijke vlak situeren. De cel kreeg op de eerste plaats een rol van studie- en informatiecel toebedeeld. Zij moet, gebaseerd op een intens proces van informatieverzameling en kennisbeheer, beleidsondersteunende opdrachten uitvoeren.

Opdat de cel Media-innovatie deze rol zou kunnen opnemen is een procesplan en personeelsplan uitgewerkt dat voor het ogenblik geïmplementeerd wordt.

4.2.2.3. Concrete acties in het kader van het Digitaal Actieplan Vlaanderen

Actuele en betrouwbare beleidsinformatie opbouwen

Een van de problemen waarmee men geconfronteerd wordt bij het bepalen van een adequaat ICT-beleid is het gemis aan voldoende recente en betrouwbare gegevens op het Vlaams niveau. Daarom is het nodig hieraan snel te remediëren. Op korte termijn zal daarom nagegaan worden in hoeverre de mogelijkheid bestaat om bestaande, regelmatig uitgevoerde surveys bij te sturen zodat ook cijfermatig materiaal op Vlaamse niveau beschikbaar komt. Voor het ogenblik zijn dit immers veelal cijfers op het Belgisch niveau.

Daarnaast zal ook optimaal gebruik gemaakt worden van de resultaten die te verwachten zijn van de betrokken geselecteerde projecten voor het domein Media in het kader van de programma's beleidsonderzoek 1998 ("opmaak multimediatekaart van Vlaanderen") en 1999 ("beschikbaarheid van overheidsinformatie als competitief voordeel voor Vlaanderen"). Ook via samenwerking met het IWT, en meer specifiek met het Vlaams Technologie Observatorium (VTO) zal informatie beschikbaar komen. Tenslotte moet de survey, die de Vlaamse overheid jaarlijks uitvoert bij de bevolking, en die in 2001 als bijzonder luik rond de "digitale leefwereld" meekreeg, significante beleidsinformatie opleveren.

Bedoeling is wel dat het verzamelen van de nodige beleidsinformatie, in het kader van de opdracht als studie- en informatiecel, een kerntaak wordt van de cel Media-innovatie, dit in het kader van haar opdracht van studie- en informatiecel.

Sterke en zwakke punten van Vlaanderen op ICT-gebied in kaart brengen

Op korte termijn zal een sterke-zwakke-opportunities-bedreigingen (SWOT) analyse uitgevoerd worden om aldus meer zicht te krijgen op de domeinen die extra aandacht verdienen bij het opzetten van acties, en om deze acties zo effectief mogelijk te maken.

Het is de bedoeling dat de relevante geselecteerde projecten in het kader van de programma's beleidsonderzoek hier eveneens nuttige aanvullende informatie kunnen opleveren. In het kader van Programma Beleidsonderzoek 1998 zijn immers twee projecten geselecteerd die moeten bijdragen tot een beter zicht op het multimediagebeuren in Vlaanderen. Het ene project focust op de aanbodzijde, het tweede op de vraagzijde. Tussentijdse resultaten van beide projecten worden eerstdaags verwacht. In 1999 werd eveneens een project geselecteerd. Dit project start eerstdaags en zal de beschikbaarheid van overheidsinformatie onder de loep nemen.

Strategische communicatie opzetten

Teneinde het Digitaal Actieplan Vlaanderen voldoende kenbaar te maken, en als eerste aanzet tot de sensibilisering, zal een campagnestijl en projectstijl ontwikkeld worden en moet hierover een duidelijke communicatieboodschap verspreid worden.

Concrete acties voor specifieke doelgroepen uitwerken

Naast de vermelde acties, die eerder algemeen van aard zijn, zullen ook meer doelgroepgerichte acties uitgewerkt worden in samenwerking met de administratie Economie en de binnen dit domein bevoegde Vlaamse Openbare Instellingen.

De Vlaamse overheid zal deze taak opnemen en een sensibiliseringscampagne opzetten om de uiterst belangrijke groep van kleine en middelgrote ondernemingen, die de motor van onze economie vormen, mee over de streep te krijgen en aan te sporen actief de mogelijkheden van de informatiemaatschappij te integreren in hun werking.

De betrokken doelgroep van kleine en middelgrote ondernemingen moet ook gebruik kunnen maken van een meer transparante toegang tot de overheid. Daarom zullen de bestaande elektronische loketten die zich richten op de KMO geïntegreerd en / of op elkaar afgestemd worden om aldus uit te groeien tot de elektronische invulling van het geïntegreerd loket voor de KMO.

4.2.3. De informatiemaatschappij voor iedereen toegankelijk maken

De beleidsnota Media stelde als tweede concrete doelstelling van het mediabeleid het geven van rechtmatige kansen aan alle geledingen van de maatschappij voorop. Iedereen moet immers betrokken zijn bij de informatiedoorstroming en de informatieverstrekking.

Tijdens de Europese Raad van Lissabon van 23 en 24 maart 2000 werd gewezen op “*het potentieel voor groei, concurrentievermogen, en werkgelegenheid dat wordt geboden door de overgang naar een digitale kenniseconomie*”. Tevens werd onderstreept dat het belangrijk is

dat het Europese bedrijfsleven en de burgers toegang krijgen “*tot een goedkope communicatie – infrastructuur van wereldklasse en tot een breed dienstengamma*”⁴.

Wij moeten dus bewaken dat er een ruim aanbod aan toegangen tot de informatiesnelweg ontstaat, en dat deze toegangen voldoende laagdrempelig zijn. Daarenboven moet er ook voor gezorgd worden dat de brede lagen van de bevolking de nodige kennis kunnen vergaren om van deze mogelijkheid gebruik te maken. Beschikbaarheid van een toegang is immers waardeloos als men niet over de competenties beschikt om er op een adequate wijze gebruik van te maken. Maar ook dit volstaat niet. Opdat men effectief de stap zal zetten om gebruik te maken van de mogelijkheden van de informatiemaatschappij moeten de burgers ook het nodige vertrouwen hebben in dit nieuwe medium.

Vlaanderen beschikt over een goed geplaatste actor om werk te maken van de bevordering van het gebruik van de mogelijkheden van de informatiemaatschappij door brede lagen van de bevolking, namelijk de openbare omroep. De Vlaamse regering verwacht dan ook dat de VRT op dit punt een trekkersrol zal spelen. Dit zal zich concreet vertalen in een nieuwe, bijkomende opdracht die de openbare omroep op zich zal nemen.

4.2.4. De convergentie van de sectoren informatica, telecommunicatie en omroep

De convergentie van de sectoren informatica, telecommunicatie en omroep, die een gevolg is van de enorme evolutie van de in deze sectoren gehanteerde technologische systemen, heeft een enorme impact op de verdere ontwikkeling van deze sectoren. De natuurlijke verstrengeling waarin men terechtkomt zal ertoe leiden dat nieuwe vormen van aanpak en samenwerking nodig worden binnen de acties die uitgewerkt worden om de doelstellingen op het vlak van de informatiemaatschappij te realiseren.

Binnen de Europese Unie worden momenteel een aantal voorstellen voorbereid die een algehele herziening van de regelgeving inzake telecommunicatie beogen. Hierdoor zou het aantal richtlijnen en verordeningen drastisch teruggebracht worden.

In het nieuwe beleidskader wordt dus rekening gehouden met de convergentie tussen telecommunicatie, omroep en IT-sectoren.

Basisidee bij deze nieuwe benadering is een scheiding tussen het transport van signalen en de inhoud zelf of het onderscheid tussen infrastructuur en inhoud.

De neergelegde documenten vormen een geheel nieuwe set bestaande uit vijf ontwerp-richtlijnen en een ontwerp van verordening bedoeld om de elektronische communicatienetwerken en -diensten te regelen.

Deze voorstellen zijn het resultaat van een uitgebreide openbare raadpleging. Hiertoe behoren o.a. het groenboek over de convergentie van de sectoren telecommunicatie, media en informatietechnologie, het groenboek over het radiospectrumbeleid en de herziening van de telecommunicatieregelgeving 1999.

⁴ Voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake een gemeenschappelijk regelgevingskader voor elektronische communicatienetwerken en diensten – Brussel, 12 juli 2000 – COM(2000) 393, blz. 3

De Europese Commissie wil met deze herziening de volgende beleidsdoelstellingen realiseren:

- het bevorderen en ondersteunen van een open en competitieve Europese markt voor communicatiediensten;
- opkomen voor de Europese burger, o.m. door te zorgen voor betaalbare toegang voor iedereen tot de universele diensten en tot de diensten van de informatiemaatschappij;
- consolideren van de interne markt in een convergerende omgeving, door obstakels bij het aanbieden van communicatienetwerken en – diensten op Europees niveau uit de weg te ruimen en een eerlijke en vrije concurrentie te garanderen.

Deze nieuwe benadering zal heel wat impact hebben op de regelgeving in de lidstaten, en zeker in België. De bevoegdheidsverdeling in België is van die aard dat telecommunicatie een federale bevoegdheid is, en “omroep” onder de bevoegdheid valt van de Gemeenschappen. Deze bevoegdheid m.b.t. omroep is inclusief de technische aspecten, in casu het transport van de signalen daar waar het omroep betreft.

Vermits Europa nu werkt aan een regelgeving voor telecommunicatie waarin het transport van signalen gescheiden wordt van de inhoud, zal deze nieuwe Europese regelgeving in België impact hebben op zowel de telecommunicatieregelgeving, als de regelgeving m.b.t. omroep.

De ontwerpdocumenten zoals nu voorgelegd door Europa voorzien ook een zeer belangrijke taak voor de nationale regelgevende instanties. Dit betekent voor België dat dit impact zou kunnen hebben op zowel de betrokken federale regelgevende instantie, zijnde het Belgisch Instituut voor Post - en Telecommunicatiediensten (BIPT), als de regelgevende instanties van de Gemeenschappen. Een en ander zal natuurlijk samen met de hervorming van het BIPT moeten bekeken worden. De regeringsverklaring van 13 juli 1999 stelt hieromtrent dat “*het BIPT wordt omgevormd tot een onafhankelijk instituut waarin de federale staat en de verschillende deelstaten gelijkwaardig in het beheer vertegenwoordigd zijn*”⁵.

Er zal dus moeten onderzocht worden wat de precieze impact is van deze Europese voorstellen van nieuwe regelgeving op de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap m.b.t. de omroep, zowel op het vlak van de regelgeving als van het toezicht. Overleg met de federale overheid zal in deze context aangewezen zijn.

⁵ “Regeringsverklaring van de Vlaamse regering”, Vlaams Parlement, Stuk 31 (1999) – Nr. 1 – zitting 1999, 13 juli 1999, blz. 21

Bijlagen:

- 1. Overzichtstabel begroting 2000 – 2001**
- 2. Operationele doelstellingen**

Bijlage 1: overzicht van de begroting 2000 - 2001**PROGRAMMA 72.1 MEDIA EN FILM**

BA	Omschrijving	Begroting 2000					Begroting 2001			
		NGK	GVK	GOK	MAC	BVJ	NGK	GVK	GOK	MAC
1201	Allerhande uitgaven voor Media, Media-innovatie en Film	16,3				0,7	13,8			
1202	Uitgaven inzake communicatie (nieuw)						2,7			
3202	Subsidies voor de opiniesector ter ondersteuning van multimediatoepassingen		36,3	10,0				36,3	30,9	
3301	Subsidies ter ondersteuning van allerhande mediainitiatieven in binnenland	11,8					11,8			
3302	Subsidie aan de Vlaamse vereniging van beroepsjournalisten	5,7					7,7			
3303	Subsidies aan levensbeschouwelijke, socio-economische en politieke verenigingen voor het verzorgen van radio- en televisieprogramma's bij de VRT	81,5					81,5			
3304	Subsidie aan Centrum voor Beeldcultuur VZW	5,0					0,0			
3305	Subsidies ter ondersteuning van initiatieven op het vlak van multimedia	25,0					20,0			
3306	Subsidie aan de VZW Pascal Decroos voor (nieuw) Bijzondere Journalistiek						7,5			
3501	Subsidies ter ondersteuning van allerhande media-initiatieven in buitenland	1,5					1,5			
4101	Kosten naar aanleiding van de deelname (nieuw) aan de stichting BVN (Beste van Vlaanderen en Nederland)						50,0			
4105	Dotatie aan het Fonds Film in Vlaanderen of rechtsopvolger	230,0					235,0			
4106	Dotatie aan het Vlaams Commissariaat voor de Media	4,0					4,0			
5210	Subsidie aan het Centrum voor (nieuw) Beeldcultuur VZW voor investeringsuitgaven						8,0			
7402	Specifieke aankoop van machines, elektronisch materieel, meubilair en andere investeringsgoederen	0,5					0,5			
9911	Vastleggingsmachtiging Fonds Film in Vlaanderen of opvolger				428,1					433,1
TOTALEN		381,3	36,3	10,0	428,1	0,7	444,0	36,3	30,9	433,1

Bijlage 2:

De omschrijving van de operationele doelstellingen

Doelstelling 1: Steun aan de geschrevenperssector.

- 1a Evaluatie van de steun aan de geschrevenperssector in het kader van de volledige geldstroom die vanuit de Vlaamse overheid naar geschrevenpers en de grote media-actoren in Vlaanderen loopt tegen eind maart 2001.
- 1b Bijsturen van de oproep, indien nodig, in het kader van de digitale diversificatie van de geschrevenperssector en uitvoeren van de 4^e procedure op basis van de bijgestuurde oproep en opvolgen van de lopende projecten van de oproepen 1999 en 2000.

Doelstelling 2: Opzetten en uitvoeren Digitaal Actieplan Vlaanderen.

- 2a Uitwerken van het Digitaal Actieplan Vlaanderen tegen eind 2000 en, rekening houdend met de mogelijkheden van de cel in uitbouw, start van de implementatie in 2001.
- 2b Installatie en start van de noodzakelijke organisatorische structuren.
- 2c Opzetten van een systeem voor het bekomen van recente, betrouwbare en vergelijkbare cijfergegevens i.v.m. het ICT-gebruik in Vlaanderen. Als eerste aanzet wordt de digitalisatie van de leefwereld het extra aandachtspunt van de survey van de Vlaamse Gemeenschap in 2001.
- 2d Analyse van de sterkte-zwakte-opportunities-bedreigingen (SWOT) van Vlaanderen op ICT-gebied.

Doelstelling 3: Verdere uitbouw van de opvolging van de algemene aspecten van de telecommunicatie en de informatiemaatschappij in het kader van de beleidsondersteuning (opvolging Belgische Raadgevend Comité Telecommunicatie, Interministeriële Comités, Europese evoluties, ...).
Evaluatie van de implicaties voor Vlaanderen, vooral wat betreft de impact van de nieuwe Europese regelgeving inzake telecommunicatie.

Doelstelling 4: Aanpassing van de gecoördineerde decreten betreffende de radio-omroep en de televisie.

- 4a Inzake de invoering van landelijke particuliere radio (fase1) en van regionale radio (fase 2) en aanpassing lokale radio (fase 2) en aansluitend de goedkeuring van nieuwe frequentieplannen teneinde het zend- en luistercomfort van de Vlaamse radio's te verbeteren.
- 4b Inzake regionale televisie teneinde de economische leefbaarheid verder te garanderen.
- 4c Evaluatie van het toezicht op de regelgeving.
- 4d Invoering van telewinkeldomroepen.

Doelstelling 5: Aanpassing van het KB van 10/01/1992 betreffende de klankradio-omroep in frequentiemodulatie in de band 87,5 Mhz - 108 Mhz.

- 5a Bijdragen tot de realisatie van het KB.
- 5b Opzetten van een coherent mechanisme voor een effectieve en efficiënte coördinatieprocedure.
- 5c Doeltreffende ethercontrole.

Doelstelling 6: Afsluiten van een nieuwe beheersovereenkomst met de VRT voor de periode 2001-2005 met als klemtonen verhoging kwaliteit programma's, reclame-armere VRT, uitbouw e-VRT.

Doelstelling 7: Verhogen van de kwaliteit en het bereik van de audiovisuele producties.

- 7a Diversificatie van de steunmechanismen (ontwikkelingssteun, productiesteun, distributiesteun) mede afgestemd met het Europees niveau.
- 7b Verhoogde selectiviteit door geglobaliseerde procedures en gespecialiseerde advisering.